AKPINAR

72. Sayı

Kasım - Aralık 2017 Yıl: 12 ISSN: 1306 - 3731 4 TL

KÜLTÜR SANAT VE EDEBİYAT DERGİSİ

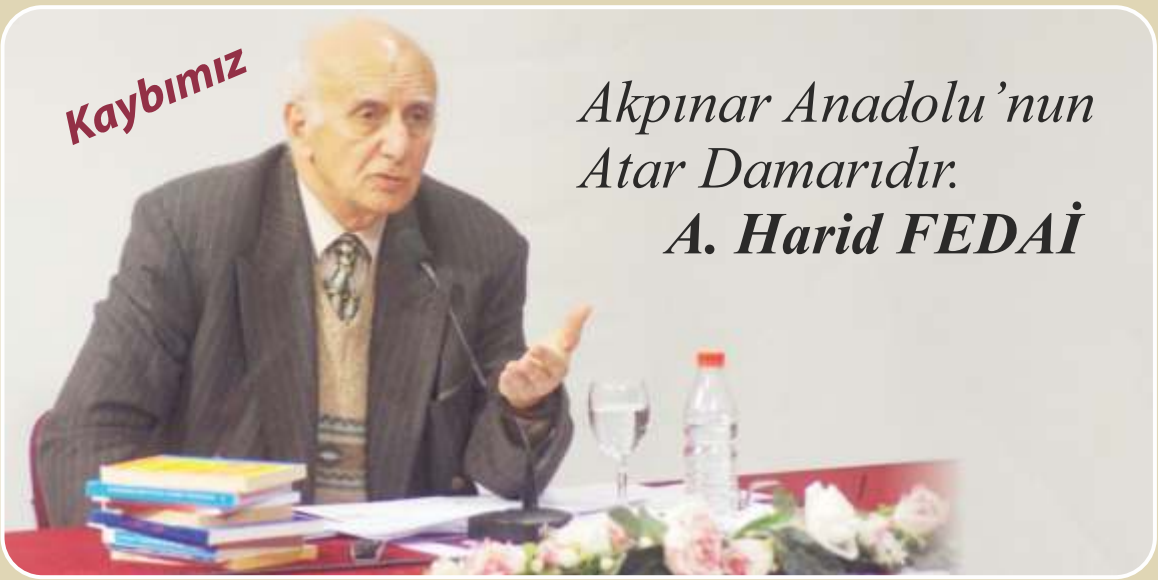

TÜRKÇE DÜNYANIN EN ZENGİN DİLLERİNDEN BİRİSİDİR

Faruk Kadri TİMURTAŞ : DİL MESELESİ
Yaşar ÇAĞBAYIR : CINGILI AYGITCI
Şahin UÇAR : BİR SÖYLEŞİ
Yahya AKENGİN : BİR DESTAN
İsmail ÖZMEL : TÜRKÇENİN KONUŞULDUĞU COĞRAFYALAR

Abdullah Satoğlu - Mehmet Nuri Parmaksız - Abdülkadir Güler - Sedat Günay
Seyhan Ecer - İsmail Terzioğlu - Fırat Ensari - Yahya Akengin - Hasan Özçelik
Esma Akçin - Yusuf Bal - Mehmet Baş - Emre Akdoğan - Ufuk Uğurlu - Ethem Günen

www.akpinardergisi.com

AKPINAR

Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

Yıl: 12 Sayı: 72 / Kasım - Aralık 2017 ISSN: 1306-3731

SAHİBİ ve GENEL YAYIN YÖNETMENİ
İsmail ÖZMEL
ismailozmel@hotmail.com

YAYIN KURULU
İsmail ÖZMEL
Murat SOYAK
Mehmet BAŞ

DANIŞMA KURULU(HAKEM HEYETİ)
Prof. Dr. Abdulkadir YUVALI (Em. Öğretim Üyesi)
Prof. Dr. Ali Berat ALPTEKİN (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Esma ŞİMŞEK (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet BURAN (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Pervin ÇAPAN (Muğla Üniversitesi)

YAZIŞMA VE YÖNETİM YERİ
Yeni Çarşı İş Merkezi B Blok Nu. 1/5 NİĞDE
Telefon: 0.388 213 12 50 Belgegeçer: 0.388 233 35 45

ABONE ÜCRETİ
Sayısı: 4 TL
Yıllık Abone Bedeli: 30 TL
Resmî Abone Bedeli: 90 TL
Yurtdışı Abone Bedeli: 30 Avro
Posta Çeki: 5145515 (İsmail ÖZMEL)

GRAFİK & TASARIM
Hüseyin BİLEN

BASIM YERİ
KARAN OFSET
İlhanlı Mah. Aydınlık Cad. 95/ A • NİĞDE
Tel: 0.388 233 66 22 • Belgegeçer: 0.388 233 88 11

Dergiye gönderilen yazı ve şiirler basılsın basılmasın geri verilmez. Yayınlanması istenen yazıların el-mek adresimize gönderilmesi gerekmektedir. Dergimizde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve şiirlere ücret ödenmez. Yayın kurulu gerekli gördüğünde yazılarda değişiklik yapabilir.

İÇİNDEKİLER

3 **DİL MESELESİ**
Prof. Dr. Faruk Kadri TİMURTAŞ

4 **SON ŞARKI**
Abdullah SATOĞLU

5 **CINGILI AYGITÇI**
Yaşar ÇAĞBAYIR

6 **AŞKIN KIYAMETİNDE**
Mehmet Nuri PARMAKSIZ

7 **ŞAİR FEYZİ HALICI' YI KAYBETTİK**
Abdülkadir GÜLER

9 **ÇEKER AKŞAMLAR**
Sedat GÜNAY

10 **PROF. DR. ŞAHİN UÇAR'LA BİR SÖYLEŞİ**

14 **SÖYLÜYORUZ AMA...**
Seyhan ECER

16 **AŞKIN KIYAMETİNDE**
Mehmet Nuri PARMAKSIZ

16 **DERNEKLER**
İsmail TERZİOĞLU

17 **TÜM MAYACILAR VAR OLSUN...**
Fırat ENSARİ

18 **KULVAR**
Esma AKÇİN

19 **BİR DESTAN**
Yahya AKENGİN

24 **BORÇLUYUM KELİMELERE**
İsmail ÖZMEL

25 **CANIM TÜRKİYEM**
Hasan ÖZÇELİK

26 ***TÜRKÇENİN KONUŞULDUĞU COĞRAFYALARIN EDEBİYATINI AYAĞIMIZA GETİREN ADAM: Prof. Dr. Ali İhsan KOLCU***
İsmail ÖZMEL

30 ***BEŞİNCİ LALE***
Yusuf BAL

31 ***ESKİ FOTOĞRAFLAR ESKİ ZAMANLAR***
Mehmet BAŞ

32 ***PASTEL RESİMLER***
Emre AKDOĞAN

33 ***FERMAN***
Ufuk UĞURLU

40 ***BİZİM KÖY***
Ethem GÜNEN

41 ***AHRAZ AHMET AĞA NAMI DİĞER AHMET ALBAYRAK***
Emin ATLI

43 ***TAVŞAN UYKUSU***
Talat ÜLKER

43 ***NE SEVERİM KIRAATHANELERİ***
Rasim DEMİRTAŞ

43 ***GAMZE***
Gönül TOKAYEVA

44 ***NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİNDEN HABERLER: ÜNİVERSİTEMİZ AYHAN ŞAHENK TARIM BİLİMLERİ VE TEKNOLOJİLERİ FAKÜLTESİ ELMA HASADINA BAŞLADI***

Sevgili Akpınar Okuyucuları,

TÜRKÇE DÜNYANIN EN ZENGİN DİLLERİNDEN BİRİSİDİR

Türkçe gerek ahengi, gerekse söz varlığı ve anlatım gücü bakımından dünyanın en zengin dillerinden birisidir.

Dil, onu kullananların sevgisine muhtaçtır, kullananların ona gereken değeri verip vermediklerine bakar, eğer bir kayıtsızlık görürse, üzülür, maneviyatı bozulur.

Dil büyülü bir canlıdır, onu müşfik bir anne gibi görmek ve gözetmek, kucaklamak gerekir. Anlaşma vasıtası olarak Türkçeyi konuşan insanlar, bu dilin ne kadar hayati bir varlığımız olduğu bilinsin ister. Bazı diller ve Türkçe ile ilgili rakamları vererek bir karşılaştırma yapma imkânını sunmak istiyorum.

TÜRKÇE, KONUŞANLARININ ÇOKLUĞU YÖNÜNDEN DÜNYANIN EN ZENGİN BEŞİNCİ DİLİDİR.

"Çince(Sekiz lehçesiyle birlikte) konuşan sayısı	1.300.000.000
İngilizce (Dünyada) konuşan sayısı	427.000.000
İspanyolca " konuşan sayısı	266.000.000
Hintçe (Urduca ile birlikte)	223.000.000
TÜRKÇE(Bütün lehçeleriyle birlikte)	220.000.000
Arapça (Bütün lehçeleriyle birlikte)	181.000.000
Portekizce	165.000.000
Bengalce	162.000.000
Rusça	158.000.000
Japonca	124.000.000
Almanca	121.000.000
Fransızca	116.000.000"

(Yüz milyondan fazla konuşanı olan diller)" (Yeni Türkiye Dergisi Kasım –Aralık 2013, sayı:55, Sayfa:21)

Türk Dili ummanının kıyısında her gün, en az bir kahve içimi kadar, oturup kıyıdan ufuklara bakmadan, seyirciyi saran, çevre ve iklimi düşünmeden geçen günler, ömürden kayıp zamanlar olarak değerlendirilmelidir.

Dil duyarlığının oluşması için önce Türkçenin edebiyatı ve hayati zenginlikleriyle öğretilmesi, en güzel örnekleriyle insanlarımızın tanıştırılması gerekir. Bu en güzel örnekleri hiç olmazsa insanlarımız kütüphanelerinde ciltler halinde görmeli ve tabii ki okumalıdır.

Daha kat edeceğimiz çok mesafe olduğu, günlük konuşmalarımızın seviyesi ve ön plandaki konuşmaların konuları bize yeterli bir kanaat veriyor sanırım.

Kayıplarımız var: Kıymetli meslektaşlarım Avukat Yavuz Kadıoğlu, Av. Ahmet Gültekin, Av. Hüseyin Gül'ü kaybettik. Hepsiyle güzel günlerimiz anılarımız var.

Edebiyat ve Kültür Tarihçisi, Yazar Harid Fedai'yi (12 Ekim 1930 - 13 Ekim 2017) kaybettik. Harid Fedai: " Akpınar Anadolu'nun atar damarıdır" sözü ile ve eserleriyle sayfalarımızda yer almış değerli bir yazar, iyi bir dost. Hepsi de vefatlarından üzüntü duyduğum, yerleri doldurulmaz arkadaşlarım. Onlara Allah'tan rahmet sevenlerine ve yakınlarına baş sağlığı diliyorum.

Akpınar 12. Yılını doldurdu. 72. Sayı bu yaşın son sayısı, ulaştığımız bu sonuçtan mutluyuz. Yeni sayılarda buluşmak dileği ile hoşça kalın, sağlıcakla kalın.

İsmail ÖZMEL

DİL MESELESİ

Prof. Dr. Faruk Kadri TİMURTAŞ

Prof. Dr. Faruk Kadri TİMURTAŞ

Dil meselesi, her zamanki önemini muhafaza etmektedir. Kültürümüzün başlıca dâvâsı olmak durumunu kaybetmiş değildir ve daha uzan yıllar bu vasfı taşıyacaktır. Dil dâvâmızın çeşitli yönleri ve çözülmesi gereken düğümleri vardır. En başta dilimizi, çağdaş medeniyetin ilim, fen, teknik, edebiyat, felsefe, sanat sahalarındaki bütün mefhumlarını ifâde edebilecek bir zenginliğe ulaştırmak meselesi gelmektedir. Bu, daha çok bir terim işidir. Terimler hususunda karşılaşılan güçlükler ise, doğu menşeli olanları Türkçeleştirmekten çok, batı'dan yığın halinde gelen kelimelere karşılık bulamamaktan ileri gelmektedir.

Dâvânın esası batıdan gelen kelimelerin dilimizi istilâsını önlemek olduğu halde, bu noktaya gereken önem verilmiyor, sâdeleştirme ve özleştirme cereyanı yanlış bir yöne götürülerek ortaya büyük anlaşmazlıklar çıkarılıyor. İşte bu yanlış tutum dolayısıyla bugün dil dâvâsı denen bir mesele ile karşı karşıya bulunmaktayız.

Dilin sadeleşmesini istemek, son zamanlarda ortaya çıkan bir akım değildir. Tâ 16. yüzyıldan beri bu düşünceyi taşıyanlar görülmektedir. Bugün Osmanlıca dediğimiz Arapça ve Farsçadan çok geniş şekilde faydalanılarak kurulmuş eski yazı dilimize karşı, sâde Türkçeyi savunanlar ortaya çıkmıştır, Osmanlıca husûsî bir zümre dili mâhiyetindeydi ve konuşma dilinden tamamıyla uzaktı. Savaş, konuşma dili ile yazı dili arasındaki büyük ayrılığı ortadan kaldırmak için yapıldı ve 30 - 40 yıl önce başarıyla ve zaferle sona erdi.

Bugün Osmanlıcayı isteyen, 'ona dönelim' diyen kimse yoktur. Eski tarz yazan birkaç kişi varsa da onlar zamanla ortadan çekilecektir. Herkes sâde, duru, açık, temiz bir dil istemektedir. Yalnız bu görüşü benimseyenler içerisinde dilin sâdeleşmesinin kendi kanunları çerçevesinde ve tabii bir gelişme yoluyla olması gerektiğini ileri sürenler bulunduğu gibi, sâdeleştirmeyi dilin kurallarına uygun şekilde bilgili müdâhalelerle çabuklaştırmak isteyenler de vardır. Her iki düşünce de doğrudur ve ikincisinin üstünlüğü açıktır.

Bir de karşılığı bulunsun bulunmasın dildeki yabancı asıllı bütün kelimeleri atmak isteyenler görülüyor. Bunlar sâdeleştirme ve özleştirmede çok aşırıya gidiyorlar. Aşırı özleştiricilerin çıkmaz bir yolda oldukları muhakkaktır. Dil ilmi (Linguistik) hiçbir dilin sâf olmadığını; ses, şekil ve anlam değişikliğine uğrayarak dile girmiş ve benimsenmiş olan yabancı menşeli kelimelerin atılamayacağını çok kesin şekilde ortaya

koymaktadır.

Aşırı özleştiricilerin çalışmaları, konuşma dilinden uzak yapma ve uydurma bir yazı dili doğurmak yolundadır. Böyle bir dil ise ne tutunur ne de yaşar. Ortada koca bir Osmanlıca örneği var. Konuşma dilinden ayrı sun'î bir yazı dili yaşasaydı, altı yüz yıl işlenmiş, mükemmel bir hâle gelmiş Osmanlıca yaşardı.

İlim, teknik, felsefe dili hattâ edebî dil bir zümre dilidir, hususî bir dildir. Yazı dili ise, bütün milletin ortak dilidir, umûmî dildir. Yazı dilleri konuşma dillerine dayanırlar. Konuşma dilinden uzak bir yazı dilinden bahsedilemez. Arada sentaks farkları bulunmakla beraber, her ikisinin esası ve malzemesi aynıdır. Bu sebeple sâdeleştirme ve özleştirmede aşırıya gitmemek, konuşma dilinden, canlı dilden uzaklaşmamak gerekir.

Terimlerin Türkçeleştirilmesi meselesi ve sadeleşme cereyanı yanında dil dâvasının üçüncü önemli noktası, dilin umumiyetle iyi konuşulup yazılamayışı işidir. Gazete ve dergiler, kitaplar, her türlü yazışma evrakı yanlışlarla dolu olduğu gibi radyo konuşmalarının, konferansların, sahne ve perdenin dili de pürüzler ve aksaklıklar içerisindedir. Telâffuz, gramer ve cümle yanlışlarına sık sık tesadüf ediliyor. Okullarımızdaki dil öğretimi de yeter derecede değildir. Sağlam ve düzgün bir ifadeyle, cümle yanlışları yapmadan kompozisyon yazabilen lise mezunlarımız çok azdır.

Biz dilin sâdeleşme ve özleşmesi görüşüne inananlardanız. Yalnız, bu meselede aşırılığı kabul etmiyoruz. Bu görüş ve düşünceye sâhip olmanın tabiî sonucu olarak, yazılarımızda, son yıllarda ortaya sürülen yeni kelime ve terimlerden doğru ve güzel olanlarını gösterirken, yanlış olanlarını işaretlemek de gerekecektir. Gayemiz daima iyiye, doğruya, güzele, mükemmele erişmektir.

(Düşünen Adam. 15 Kasım 1961, Sayı: 46)

SON ŞARKI

Abdullah SATOĞLU

Gönül ufkumda kor kor hâlesin sen
Aşk bahçemde açan mor lâlesin sen.
Geçmez nice yıllar geçse de çağın
Aşk bahçemde açan mor lâlesin sen.

CINGILI AYGITÇI

Yaşar ÇAĞBAYIR

Aydınlarımız arasında Türkçenin bilim dünyasına ait birçok kavramı karşılayamayacağı yani bilim dili olamayacağı kanaati oldukça yaygındır. Oysaki dilimiz, sondan eklemeli bir dil olduğu için hemen her kavramı Türkçesi ile karşılamak mümkündür. Yani o kavramı karşılayacak yeni kelimeyi rahatlıkla üretebiliriz. Doğru kök bulunduğu ve doğru ek kullanıldığı, Türkçenin gelişimi yönünde ses yapısına uygun türetme sağlandığında o kelimenin tutunmaması diye bir ihtimal yok gibidir. Üstelik dilimiz tamlamalar yapma açısından da çok müsait bir dildir. Eğer tek kelime ile karşılanamazsa bu birleşik kelime olarak da yapılabilir.

Aydınlarımız arasında olurdu - olmazdı tartışması yapıladursun, bundan tam kırk yedi yıl önce saygıdeğer bir Yörük ninesinden Türkçenin gücünü öğrendim. Bir ninenin, dil akademisyeni gibi çalıştığını / düşündüğünü gördüm. Yıl 1970 yazı, birkaç arkadaşla, o zaman görev yaptığım Konya-Halkapınar'ın güneydoğusundan güneybatıya kadar uzanan görkemli Toroslara tırmanmaya karar verdik. Gerekli yol hazırlığımız yaptık, çantaları sırtladık, yamaçları tırmanmaya başladık. Geçtiğimiz yerlerde rastladığımız çobanlardan yol sora sora Aydos tepesinin batısına doğru uzanan az engebeli geniş bir yaylaya ulaştık. Aşağılar sıcaktı, ne olur olmaz diye birer hırka türü şeyler almamıza rağmen geceyi dışarıda geçirmenin imkânsız olduğunu görünce ilerideki Yörük çadırlarına yöneldik. İlk ulaştığımız çadırın sahibi bizi obabaşına yönlendirdi. Girdiğimiz kara çadır yaşlı bir nineye aitti. Hoş-beş ve tanışma faslı bitti. Yaşlı ninenin adının Hörü (Huriye) olduğunu öğrendik, halkın da Hör-Ebe diye hitap ettiğini gördük. Hörü Nine ağır-oturaklı, ne dediğini ne yapacağını bilen bir Türk kadınıydı. Önce bize kendi elleriyle ayran ikram etti. Bizim ayranı içmekte -üşümekten- zorlandığımızı görünce "Durun size bir öğmeç pişireyim." diye ocak yakmaya davrandı.

Çadır direğine asılı bir keseyi aldı; içinden benim çocukluktan bildiğim çakmak, çakmak taşı ve kav çıkardı. Ateşi onunla yakacaktı belli ki. Biz hemen atıldık "Kibrit var, Nine. Uğraşma!" Aldığımız cevap Yörük iktisadını anlamamıza yetti.

"Koy onu cebine. Ucuz varken pahalıyı kullanmak olmaz. Üşenmek hiç..."

Hörü Nene boş yere obanın ulusu seçilmemişti, anlaşılan. Bu arada çakmağı çakıp kıvılcımlar sıçratmaya başladı. Bu kıvılcımlara buralarda "cıngı" dendiğini öğrendim kendisinden. "Çakmak, çakmak taşı ve kav" bizdeki ile aynıydı. Biz onların "cıngı"sına "kıvıl" derdik. Derken kav tutuştu, üfleyerek kocaman bir ocak yakıldı. Hörü Nene bize "öğmeç" pişire dursun, dışarıdan birileri seslendi, "Mustafali!" diye. Nene, "Mustafali

yok, gel hele misafirlerimiz var... Hasan!" diye gelen genci davet etti. Hasan'la tanıştık, hâl hatır sormalardan sonra anladık ki Mustafali, Hasan'ın akranı ve arkadaşı...

Nene, Mustafali'ninşehire gittiğini iki gün sonra döneceğini söylemesi üzerine aralarında şöyle bir konuşma geçti:

-"Düğün değil, bayram değil ne işi var şehirde?"

-"Cıngılı aygıtçıya gitti, radıyosu bozulmuş..."

Ben bu "cıngılı aygıt" sözündeki "cıngılı"yı, süslü püslü, çocuk oyuncağı tarzı şeyler anlamına gelen "cıngıllı" ile karıştırmış veya öyle sanmıştım. Birkaç yıl önce Mersin-Silifke-Karaman yöresine ait ağızları araştırırken "cıngı" kelimesinin aynı zamanda "elektron" anlamına geldiğini öğrendim. Şimdi HörüNene'nin bilgeliğine bir kat daha hayran oluyor ve kendisini hayırla anıyorum. O sıralar, daha "elektronik" sözü dilimize yeni girmiş, üniversitelerimizde "elektronik" bölüm ve bilim dalları yoktu, ama ders olarak elektrik dersleri arasında bir veya iki ünite hâlindeydi. Oysa HörüNene'nin obasında ya da Toroslarda yazlayan Yörükler arasında "cıngılı" adıyla vardı. Vardı ki o zamanlar gözde meslek erbaplarından sayılan "radyo tamircisi"ni, "cıngılı aygıtçı" diye adlandırmışlardı. (Televizyon daha Türkiye'ye gelmemişti veya yaygın değildi.)

Dilimizde "atom" kavramını karşılayacak kelime eski Türkçede mevcut: "kıçmık" [A. Caferoğlu-Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü, TDK. 1968, Ankara, s. 174], "koğ". [ay. s. 180]

Ağızlarda ise "kıdık" (Ahlat-Bitlis) [Derleme Sözlüğü, VIII, TDK, Ankara, 1993, s. 2786], "kıdım" (Samsun, Çandır-Perşembe-Ordu) [ay. s. 2787], "kımıcık" (Gözler-Denizli) [ay. 2802] "bir şeyin en küçük parçası (=molekül)" kavramını karşılıyor.

Buyurun, Türkçe bilim dili olur mu olmaz mı?

Hörü Nenelere ne kadar çok ihtiyacımız var!..

AŞKIN KIYAMETİNDE

Mehmet Nuri PARMAKSIZ

Hafızamı kaybettim bedenimse titriyor,
Gecenin bu vaktinde seni unutmak çok zor!
Durmadan seni anan gönlümdeki bu yangın,
Cehennem âteşinden inan ki daha da kor.

ŞAİR FEYZİ HALICI'YI KAYBETTİK

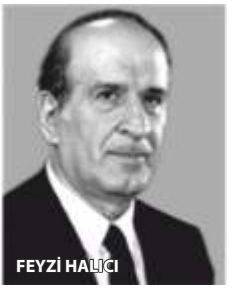
FEYZİ HALICI

Abdülkadir GÜLER

Şair ve araştırmacı yazar Konya eski senatörü Feyzi Halıcı 9 Ekim 2017 günü aramızdan ayrıl. Zaten bir yıldan bu yana rahatsızdı. Onun sahibi ve kurucusu olduğu Çağrı Dergisini tam 60 yıldır sanat ve kültürümüze hizmet veriyor, aralıksız olarak Feyzi Halıcı'nın maddi ve manevi imkânlarıyla dergiler arasında ses veriyordu. Çağrı okulunda binlerce yazar ve şair yetişti. Çağrı Dergisi adeta bir okul gibiydi. Ben de bu okulun öğrencilerinden biri idim. Çağrı'nın bana ulaşan en son sayısı: Aralık 2016 - Sayı: 685'tir. Bir dergiyi yarım asırdan fazla yaşatmak her edebiyat severin ve her yiğidin harcı değildir. Ancak Feyzi Halıcı bunu başarmıştır…

Çağrı'nın isim babası ünlü şair Fazıl Hüsnü Dağlarca idi… Kuruluş tarihi 1957'dir.Bu derginin her sayısında Feyzi Halıcı'nın bir veya iki dörtlüğü olurdu: İşte bunlardan bir iki örnek:

PİŞTİM

Mikrofondum ilkin, biraz gösteriştim
Sonra tandırlarda buğday oldum, piştim
Kulu kulca bildim, aştım nice yolları
Sıyrıldım benliğimden, bensiz bana eriştim.

İYİLERLE

Uğrun uğrun ne haldeyim, nerdeyim
Her şüpheye, her eksiğe perdeyim
Yalan, dolan uğrularla işim yok
İyilerin var olduğu yerdeyim.

Çağrı, Yıl:60, Sayı: 681, Ağustos 2016

Ben bunları sadece bir örnek olsun diye yazdım. Aslında Feyzi Halıcı'nın arşivimde binden fazla dörtlükleri vardır. Bunların çoğu " Dörtlemeler" adlı kitabında yazılıdır. Kısmet olursa ilerde bunlardan da söz edeceğim…

Yarım asırdan fazla Çağrı dergisini zevkle izliyor ve okuyorum. Yıl 1967 olabilir. O yıllarda Çağrı Dergisi Konya'da çıkıyordu, yıllık ücreti 12 lira olup açık adresi: P.K. 99 Konya idi… Daha sonra Ankara'ya taşındı…

Şair Feyzi Halıcı ile tanışmam Çağrı dergisi ile oldu, ikimiz arasında bir köprü gibi oldu. Rahmetli büyük düşünce ve fikir adamı Cemil Meriç yanılmıyorsam, bir sözünde şöyle diyordu:"Dergiler insanları kentten kente birbirlerine bağlayan birer köprü

gibidir. İşte Çağrı'da öyle oldu. Diyebilirim 1967 lerden bu yana Çağrı'yı okumaya ve izlemeye başladım. Arada sırada şiir ve değişik yazılarıma da yer verildi. Özellikle 1993 den bu yana hemen hemen her sayısında mutlaka şiir ve değişik yazılarıma yer verildi. Özellikle halk kültürü, halk edebiyatı, deneme, makale, şiir, eleştirdi, tanıtma, röportaj, folklora dayalı yazılarıma yer verildi. Bu açıdan Sayın Feyzi Halıcı'ya şükran borcum vardır.

Bana gelen ilk kitabı " Gecenin Bir Yerinde İki Ceylan" adlı deneme kitabı idi. Bu kitap1966 yılında Ankara'da Mars Matbaasında yayımlanmış olup, kitap 88 sayfadır. Kapak kompozisyonu Sait Maden ve iç desenleri Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver tarafından hazırlanmıştır. Kitabın bir yerinde " AŞK ADINA " şunları yazıyor:

Yürüyen bir bahçe gibisin, ilkbaharda; bol cemreli, yağmur taneli ve çayır tazeliğinde… Serinlik denince gözlerini hatırlıyorum. Cömert ve muhteşem. Dört nala süvariler geçiyor geceden: günaydına doğru… Duruyorsun zaman içinde bir tablonun en can alıcı dengesinde.Sen o musun, o ilk denizlerin ilk buzulların eskimeyen çizgisi ve çoğalan sıcaklığı…" (Gecenin Bir Yerinde İki Ceylan / Sayfa: 82)

Şair Feyzi Halıcı'nın bana imzalı olarak armağan ettiği birçok kitapları vardır. Bunlardan biri de AşıkFezai ile yazdığı "YAYLAYA BİR GELİN GELDİ" (şiirler) Ekim 1998 yılında Ankara'da gün ışığına çıkmıştır. Sayın F.Halıcı güzelim el yazısıyla aynen şunları yazıyor: " Sayın Sanatçı, Şair, Yazar Dost Abdülkadir Güler'e sevgiyle – 02.12. 1998- Ankara. " ifadesine sadık kalarak bir hatıra bağlamında aynen yazdım. Kitap 94 sayfadan ibarettir. Şair Feyzi Halıcı'nın halk şiiri tarzında yazdığı şiirlerinin altına AşıkFezai mahlasını tercih etmiştir. Kitabın bir bölümünde ünlü yazar ve şair Orhan Seyfi ORHON 'un bir yazısı yer alıyor. Orhan Seyfi Orhon şunları yazıyor: (Çınaraltı)'nda Feyzi Halıcı ve Fezai imzaları altında neşrettiğimiz güzel şiirleri yazan genci (Feyzi Halıcı daha 19 yaşındadır) okurlarımıza tanıtmak istiyorum. (…) Feyzi Halıcı Konyalıdır. Babası Erzurumlu Sabri Halıcı isimli bir halı tüccarıdır.Feyzi Halıcı'nın yazılarında bazen Erzurum'un sert epik ruhu görünüyor:

Ceddim tarihleşmiş Oğuz soyunda
Çok kılıç salladım sınır boyunda
Dökülmüş kanım var Tuna boyunda
Ben Erzurumluyum, Erzurumluyum!

O tertemiz bir Anadolu çocuğudur. Soyunun ve yurdunun bütün güzide vasıflarını taşımakla kalmıyor, soyunu ve yurdunu candan seviyor. (…) Feyzi Halıcı bugün 19 yaşındadır. Henüz çocuk denecek bir çağda. Fakat Türk soyunun, uzun asırların tecrübesinden geçen olgunluğu onda hemen göze çarpıyor, ince çizgili esmer yüzünde munis bakışlı kara gözlerinde, son derece nazik,mütevazi,sevimli tavırlarında vaktinden evvel kemale ulaşmış bir sanatkâr hali vardır" diyor Orhan Seyfi Orhan. (Sayfa: 7-8'de – Çınaraltı Dergisi 6 Kasım 1943)

Şair Feyzi Halıcı'nın aniden aramızdan ayrılması büyük bir kayıptır. 60 yıldır koca Çağrı Kültür Sanat Folklor dergisiyle hizmet verdi, 35 yıl Konya' da " Aşıklar

Bayram"ını düzenledi, 100 den fazla esere imza attı. Bir senatör olarak ta TBMM 'de Konya'yı temsil etti. Siyasal, toplumsal ve kültürel hizmetlerde bulundu. Yurtiçinde ve yurtdışında birçok sempozyumlara katıldı, bildiriler sundu, Türkiye'yi tanıtmaya çalıştı. .Onun için söylenecek daha birçok sözlerim vardır, vefat etmesine çok üzüldüm. F. Halıcı 94 yaşında iken aramızdan ayrıldı. Onu bir baba olarak; bir ağabey olarak biliyordum.

Türkiye büyük bir kültür çınarını kaybetti. Acımız büyüktür. Başta HALICI ailesi olmak üzere tüm ÇAĞRI Dergisi yazı ailesine ve sevenlerine baş sağlığı diliyor, mekânı cennet olsun diyorum. Sözlerimi bir şiiriyle bağlamak istiyorum:

Meydan ışıklandı ayla
Gönüller coştu halayla
Kızlı, kızanlı, alayla
Yaylaya bir gelin geldi

Kına yakıldı ellere
Puşu bağlandı bellere
Yayla döküldü yollara
Yaylaya bir gelin geldi

Kaynadı bakır kazanlar
Okundu çifte ezanlar
Oyun oynadı kızanlar
Yaylaya bir gelin geldi.

Âşık FEZAİ (Feyzi HALICI)
(Yaylaya Bir Gelin Geldi – Şiirler- Ekim 1998)

ÇEKER AKŞAMLAR

Sedat GÜNAY

Her biri bir dağ olup,
Çöker durur akşamlar
İçimden canı alıp
Söker durur akşamlar.

Yar gözümde canlanır
Ruhum heyecanlanır
Aşkım alevlenir
Yakar durur akşamlar.

Özlem sarar kanımı,
Üşütür her yanımı
Yoksun ya sen… Canımı
Sıkar durur akşamlar.

Ufukta kızıl grup
Yüreğime oturup
Boynumu garip garip
Büker durur akşamlar.

Tatsız eder işleri
Zehir eder aşları
Gözlerimden yaşları
Döker durur akşamlar…

Dolu dizgin acele
Azrail'le el ele
Adım adım ecele
Çeker durur akşamlar.

Sedat GÜNAY

(Hayret Bir Şeysin. Salihli)

PROF. DR. ŞAHİN UÇAR'LA BİR SÖYLEŞİ

ŞAHİN UÇAR

Soru: Tarih felsefesi hakkında ne söylemek istersiniz?

Şahin Uçar: Burada Tarih Felsefesi hakkında kısa bir not ile iktifa edeceğim: Tarih Felsefesi, yahut tarihin felsefesini yapmak, geçmiş zamanlarda cereyan eden hadiseleri düşünmek ve yorumlamak demektir. Tarihi anlamaya ve yorumlamaya ihtiyacımız var; çünkü içinde yaşadığımız dünyanın şartları geçmiş zamanlarda cereyan eden hadiselerin neticesidir. Tarihî hadiseler geçmişte kalmış ve unutulmuş olsalar dahi bugünkü olaylara da iştirak ederler. Tarihi anlamlandırmak ne derecede mümkündür, tartışılabilir; ancak tarihi araştırma ve yorumlama gayreti yaşadığımız dünyayı anlamak ve beşeriyetin geleceği hakkında bir projeksiyon üretebilmek içindir. Kısaca, bugün yaşadığımız hadiselerin geçmiş zamanlardaki hadiselerin meydana getirdiği şartların sonucu olarak oluştuğu düşünülürse; bu dünyayı anlamak için uygun bir perspektif tayin etmek ve gelecek zamanlar için doğru bir oryantasyon, doğru bir yol, bir yöneliş ve istikamet tayin etmek maksadıyla, yani bugün yaşadığımız şartları oluşturan sebepleri anlamak için, tarihi anlamaya çalışıyoruz. Demek ki, zaman içinde cereyan eden hadisatı anlamaya çalışarak, insanın yeryüzündeki macerasını anlamlandırmak istiyoruz. Böyle anlaşıldığı takdirde, tarih felsefesi dediğimiz bu faaliyet, herhangi bir disiplinin, söz gelişi tarihin veya felsefenin, bir branşı olmaktan ziyade, "beşerî hikmet ve marifetin" bir bütün olarak tamamını ihtiva etmektedir; zira geçmişi bugünü ve geleceği ile beşeriyetin bütün hayatını anlamlandırmak ma'nâsına gelmektedir. Bu öyle bir hikmet ve marifet arayışıdır ki hakikati anlama ve açıklamaya yönelik bütün farklı araştırma dillerini, yani bilim, felsefe, tarih, sanat, marifet-i nefsdahil olmak üzere, hadisatı anlayabilmek için kullandığımız bütün farklı ifade vasıtalarımız ve inançlarımızı ihtiva eder. Hatta belki, tarih disiplininin bir şubesi olduğu intibaı veren bu "tarih felsefesi" tabiri bile, bu bakımdan biraz eksik ve yetersiz bir tesmiye gibi durmaktadır; zira bu ismin müsemması ilk bakışta gördüğümüzden daha geniştir. Eğer beşerî varlığımızı bütün yönleriyle anlamlandıracak bir hikmet ve marifet arayışı içinde isek, izafî ve kısmî gerçekler yerine, tam ve kamilma'nâsı ile "hakikat"e talip olan bir yolcuya dönüşüyoruz demektir. Fuzûlî'nin dediği gibi, "kadenare'l-aşk lil-uşşakiminhac'el-Huda": "Aşkıdır aydınlatan aşıkların yollarını." Halbuki,rah-i hakikat belki lisan mecazından da geçer amma aşkın nihaî hedefi her nevi dilin ifade imkânlarını zaten aşmaktadır. Onun içindir ki, bu bahse dair söyleyebileceğimiz söz, ezcümle şundan ibarettir: Esasen her nefis şuurlu veya şuursuz olarak bu marifete taliptir; zira insan ruhu tahsil-i maarife mecburdur. Çünkü ruhun hilkati böyle. Ve bundan daha

mühim bir beşerî faaliyet de tasavvur edilemez. Şu halde malum ola ki, dilin ifade imkânları sınırlı olduğu için, biz bunu tarih felsefesi diye adlandırıyoruz amma bu kadar büyük ve derin meseleler bu basit kelimelerin ifade gücünü aşıyor. Belki Zamanın Felsefesi demeli yahut daha güzel bir ifade bulmalıyız. Bir sûfînin dediği gibi: Çünkü beşerî dil bu kadar yüksek ve insan ölçülerini bu kadar aşan bir hakikati ifade edemez; ne var ki kalbim bildi." (09.06.2017)

Aydın Topaloğlu Nevar ki tarih dediğimiz şey, bilebildiğimiz kadarıyla olandır, mutlak değildir. Sufinin de bildiğinin aslında bildiğini sandığı husus olması gibi ... bilinmeyen veya yanlış bilinen taraflar kaçınılmaz haliyle .... tarih kayıt düşülen veya karmaşık olayların bir kalemden çıkmış doğrulanmayan notlarıysa kuşkusuz bilgi verici ve yol gösterici yönü olacaktır. Ancak her zaman yoruma ve kuşkuya açık olarak kalacaktır....

Sahin Uçar Aydıncığım bu kısa bir röportaj açıklaması olduğu için böyle ancak "söylenmesi gerektiği kadarı" söylenmiş. Tarih senin dediğin gibi " bilebildiğimiz kadarıyla olan" da değildir çünkü aslında tarihi hiç bilemeyiz bizim tarihi bilgimiz tarihten kalan belge bakiye/kalıntılar hakkındaki bilgimizdir tarihin kendisi yani gerçekte ne olduğu değil. Tarih diye yazılanlar ise elimize geçtiği kadarıyla tarihten kalan bu belgelere/ izlere dayanarak kafamızda tahmin ve tasavvur ettiğimiz şekliyle çoğu tahmin gerisi peşin hükümden ibaret kendi tahayyül ve zannımızdır sadece. Tarihten kalan her nevi bilgi müspet ilim metoduyla dahi incelenebilir bir gerçeklik alanı. Ama bunlara dayanarak tarihte şöyle olmuş, hayır böyle olmuş galiba şeklinde geliştirdiğimiz tarih tasavvur ve tasviri safece bir sanat eseri, ilimle alakası yok. Benim bahsettiğim ise tarihin yorumu yani felsefesi. Demek ki tarih var yani geçmişte olanlar ve gerçekte ne olduğunu Tanrı'dan başka bilen yoktur ve olamaz. İşte bu tarihin aslı, kendisi. Bir de tarihten kalan bize intikal eden. Her nevi belge ve kalıntılar var. Onlar zaten müsbet olarak "var" ve somut olarak var olan bu nesnelere dair bilgi de tam tamına müspet ilim bilgisidir. Mesela demire betona vesaireye dair bir malzeme ilmi var elbette. Ama bir de mimarlık sanatı var. Bu bilgi yığınından ibaret kaos tarih değildir, sadece bir tarih tasavvurunun malzemesidir. Sözün özü tarih dediğimiz şey bilinemeyen bir varlık alanıdır adı üstünde. Tarih olmuştur. Ve bu gerçekte olanlara dair tarih ilmi yoktur ve olamaz. Tarihi tasavvur ve tasvir etmek (ki bu kelimelerin tarifi gereği bir sanat demek) için kullandığımız dökümanlar ve malzemeler hakkındaki bilgimiz tarihi somut malzemenin bilgisi ise tarih ilmi. Bu fiziki varlıklar ise zaten fizik alanındadır ve müsbet bir ilim konusudur. Demek ki neymiş? Bir tarihin kendisi var ki o hiç bir şekilde bilinemez o " tarih" dir. Tarihi bilginin malzemeleri var ve o tarih ilmidir ve müsbet / pozitif ilimdir. Bu pozitif bilgilere dayanarak hayal ettiğimiz bir tarih tasavvuru ve tasviri var ki işte bu tarih yazıcılığı literatürü ise tarihçilik sanatıdır. Roman yazmak gibi saf ve pür sanattır tarih sanatı. Bir de benim yaptığım gibi tarihin felsefesi var. Şimdi sen soru soracağına fikrini beyan etmişsin, sanki benimle bu hususta ayni ve eşit

konumdaymışın gibi, ama olsun ben yine de cevabı biraz daha uzatacam zira bu mevzuda sadece sen yanılmıyorsun, bütün insanlık -ki buna en iyi tarihçiler ve tarih filozofları da dahil- tarih boyunca hep yanılmıştır

Tarih deyince bir değil 4 şey kasdediyoruz yani 1.tarihin kendisi ki bilinemez 2. Tarih hakkındaki her nevi bilgi malzemesine dair tarih ilmi ama malzeme ilmi

ŞAHİN UÇAR 3. sü bu pozitif tarihi malzeme bigisine dayanarak, geçmişte ne olmuş olabileceğini tahmin tahayyül ve tasavvur edilerek yazılan, tasvir edilen tarih anlatımı: ki bu da tarih sanatı işte ve saf ve sırf sanattır 4. Tarih felsefesi: "tarihi anlamlandırmak ne derece mümkündür, tartışılabilir" demişim bu kısa not içinde bile, dikkat edersen. Bu benim tarih felsefeme göre bir yorum elbette,yoksa tarih, hakkında konuşan entellektüeller bir yana, en iyi tarih bilginlerinin veya tarih filozoflarının dahi anlayabildiği bir şey değil ki sen de anlayasın ve hüküm verebilesin. Tarih başka, tarih ilmi, tarih sanatı, tarih felsefesi başka. Sufilerin bilgi tarzı hakkında da tamamen yanılıyorsun bence. Onu ayrıca tartışmak lazım ki facebook yorumlarıyla olacak iş değil, ben facebooktaki notlarımı da zaten tartışmak için değil insanlara bilgi vermek kabilinden yazıyorum. dolayısıyla okuyucumun da sadece sorma hakkı var, yoksa benimle eşit seviyede tarih hakkında fikir beyan etme hakkı yok. o hak tarihçilerde bile yok. tarih filozofu olduğunu iddia eden başka biri daha varsa ancak onun eşit seviyede söz söyleme hakkı olabilir. sufi tecrübesi, yani kalbi müşahede dahi senin bildiğin ve konuşabileceğin bir şey değil aydıncığım. Sen felsefecisin ve biliyorsun ki, her şeyin teorisi ve felsefesi tartışılabilir. bu manada tekerrür olacak ama söylemem gerek: tarihin kendisi(geçmişte kalan varlık alanı içinde olup, artık kaybolan prosesler) asla bilinemez. ikinci anlamdaki tarih ilmi ise ilimdir. ilme ne kadar güvenebilirsek, tarih ilmine de o kadar güvenebiliriz. üçüncüsü, tarih yazıcılığı ya da tarih sanatı ise, zaten sanat; nesini tartışalım? sanatın gerçekliği tartışılmaz, güzeldir veya acemicedir, beğenilir ya da beğenilmez; ama sanatta ilmi gerçeklik iddiası olamaz. tarih felsefesi ise adı üstünde felsefe ve ben benden önceki tarih filozoflarını da son derece safiyetle imali fikr eden ve meseleleri çok basitçe ele alan sathî ve yanlış muhakeme yürüten ve olmayacak çıkarımlar yapan filozoflar olarak görüyorum. Benim Tarih felsefeme gelince, o külli ve terkibi/ holistik bir bakış açısıdır ve bu yüzden sufi tecrübeye de değer verir, o da bir insanlık tecrübesi ve yerine göre o usule de müracaat ederiz. ve ilaveten elbette tarih, ilim, sanat, felsefe ve dini hikmet gibi farklı bakış açıları ve muhtevalarının hepsini bünyesinde barındındıran terkibi/ conspective bir bakış açısıyla bütün insanlık tecrübelerini holistik olarak ele alan bir tarih felsefesi. çünkü insanlığın geçmişinde bu farklı uusul ve yolların hepsi de var ve hepsinin de gerçeklik anlayışı muhtevası ve usulleri, hakikate ulaşma yolları farklı. çok yönlü bir oryantasyon ile bütün bakış açilarinin kullanan(inspective, introspective, retrospective, prospective, conspective, ilahiri) holist (bütüncü) bir anlayışım var, ben konuştuğum meselenin tabiatına göre tarih felsefesi yaparken bu 7 farklı usulden birini veya hepsini kullanarak hüküm

veririm. Sen felsefeci olarak konuşuyorsun mesela, o zaman sadece felsefe konusunda otoriten var. felsefe şüphe etmeyi öğretebilir. yehudahalevi'nin dediği gibi "felsefe semeresiz/meyvesiz bir ağaca benzer: akla hitab edebilen ve fakat kalbi tatmin edemeyen. bu yüzden felsefe semantik gevezelik ve anlam tartışmalarından ileri gidemez. Sufi bilgiyi anlamak bir yana, gerçekte tabiat realitesine bile temas edemediği için, ilmi bilgi hakkında bile hüküm vermeye yeterli bir anlayış ve usulü yoktur felsefenin. zaten felsefi açıdan her şey kuşkuludur/şüphelidir; bilimsel bilgi, hatta matematik isbatlar bile şüphelidir, değil ki tarih felsefesi. Tarih filozofu açısından ise, filozofların da felsefeyi ne kadar bildiği ve anladığı çok tartışma götürür.Tek bir cümle ile Bütün matematik isbat şekillerini sıfırlayan "bir felsefi kelam" edeyim ki, bu da sana son "tarih felsefesi" dersi olsun. matematik isbat biçimlerini tenkid etmek için iki kelime söylemek yeterlidir: "petitioprincipiai"... yanitautoloji yapmayı bırakın: asıl mühim mesail, zaten isbatıtaleb edilen prensipler, sizin peşinen aksiyom olarak kabul ettiğiniz varsayımlarınız, postulatlarınız. Neyse aydıncım, senin ismin de aydın gerçi ya, bu büyük ilmi mesaili belki büyük alimler filozoflar sanatkarlar tartışabilir, lakin aydınlar tartışamaz. Çünkü bunlar tek bir bilgi alanına dair uzmanlık bilgisiyle tartışılabilecek kadar basit meseleler değil... "-Aydınlar ne yapsın, hiç konuşmasınlar mı yani?" dersen, benim gibi alim, filozof ve sanatkar olan veya öyle olduğunu iddia eden/edilen zatlara gidip soru sorsunlar konuşmak istiyorlarsa. Eğer tatminkar ve teferrüatlı cevap istiyorlarsa da, bu öyle facebookta üç beş satır yazmakla olmaz, ziyaret edip vicahen sorsunlar. Biz de arkadaşımız bize değer verip soru sormaya ziyaretimize gelmiş diye sevinelim vesselam. 1petitio principii1 demişken sözü buna dair bir Nasrettin hoca hikmetiyle bağlayım da, tebessüm edelim:

"Yerden göğe küp dizseler
Birbirine bend etseler
Alttakini bir çekseler
Seyreyleyin gümbürtüyü"

Velhasılıkelam(özet olarak söylemek gerekirse) ister tarihin kendisi ister tarih ilmi veya tarih sanatı yahut tarih felsefesi hakkındaki sözün kafi ve vafi ve vasfi olması için sadece bir alanın uzmanı bir entellektüel olmak yetmez. Yukarda ta'dad ettiğim üzere hakikatin arandığı bir yolculukta bu 7 farklı hikmet kaynağı ve usulünün yeri geldikçe hepsini de uygun ölçüde kullanmak gerekir ve bunları ciddi olarak yapabilecek bilgi ve mevhibelere sahip olmak lazım vesselam. (Sözün kısası).

SÖYLÜYORUZ AMA...

Seyhan ECER

Abonesi olduğum ve severek okuduğum Akpınar dergisinin Eylül-Ekim 2017 tarihli sayısında değerli dostum, sevgili arkadaşım İsmail Özmel'in "Şiiri Önce Dost (!)larından Korumak Gerekir" başlıklı yazısı üzerinde dikkatle durulması –uzun uzun düşünülmesi gereken bir saptama veya çalışma diyebilirim. Özellikle benim için. Yıllardır üzerinde düşündüğüm noktalar: Belli bir kalıbı dayatan yayınlar, çok satanların kalıcılığı ne olabilecek, büyük kabiliyetlerin (!) nasıl keşfedildiği, edebiyatımızda hissedilen münekkit ihtiyacı… Bunlar sadece bazıları sözü edilen ve cevabı aranılan konulardan. Bu konulara geçmeden hemen şunu belirteyim: Yazarımız burada tecahül-i ârif(tecahül-i arifane) yapıyor. Bilmem doğru yazabildim mi bu kelimeyi, lisede öğrendiğim bir kelime. Edebiyatta, bir nükte gözetilerek,bildiği halde bilmez görünme, üslup, zarif bir üslup demekti galiba.

Önce şunu belirtelim: Hepimiz – biz edebiyatseverler, Türk edebiyatının durumuna yürekten üzülenler- günümüzün sığ ve düzeysiz edebiyatından şikâyetçiyiz. Elbet şikayetçi olmayan bir gurup da var: Kitap Fuarlarında koşturup kitap imzalayanlar, edebiyat dergilerinde yirmi-otuz yıldır köşelerinde ne dedikleri anlaşılmayan güne uyan kişiliksiz sözde yazar, şair, eleştirmenler…Ve bunların bize tanıttığı yazarlar !!!

Bu yazarlar (yazanlar) kitapları "bestseller" endüstrisinin bir ürünü olsun, çok satsın, liste başı olsun istiyor. Bu ürünlerin "edebiyat dışı" ya da "ucuz roman" olarak isimlendirilecek olmaları önemli değil. Amaç, insana dokunan, günlerce etkisinde kalınan bir öykü ya da bir roman yazmak değil. Amaç bu olsa bunu becerebilirler mi bilemiyorum. Ama çok satan bir yazar olmanın yollarını iyi biliyorlar: Önce ödüller alınıyor –hem de yılda iki veya üç- sonra büyük yayınevleri yayınlayıp tanıtımlarını üstleniyor. Daha sonra da ülkenin en tanınmış eleştirmenlerinden övgüler… İşte ben tam da burada duramıyorum artık. Bakıyorum yıllardır "Cumhuriyet Kitap" ta sohbet-eleştiri yazan daha çok da Fransız edebiyat dünyasından söz eden bir yazarımız karşılaştırmalar yaptığı bir yazısında ülkemizdeki "sığ edipler" den-kendi deyimi-yakınıyor. Hemen bir eposta gönderiyorum. "Edebiyatımızda her geçen yıl çoğalan bu sığ ve düzeysiz edipten biraz da siz sorumlusunuz. Çünkü her yazınızda söz ettiğinize göre, çok büyük bir Banka'nın genel yayın yönetmenliğini tam yirmi beş yıl yapmışınız. Siz çıkarttınız bunları ortaya" diyorum. Hiç yanıt yok.

Sonra bakıyorum biraz önce sözünü ettiğim yazarların ödül almalarında, tanıtımlarında çok çaba sarf etmiş bir eleştirmen –kendisi her edebiyat ödülünün jüri üyesidir zira - burada bir bilgiyi sizinle paylaşmak isterim: Amerika'da uzun yıllar

çalışan edebiyat çevrelerine çok yakın bir arkadaşım, her üyenin ancak iki yıl aynı jüride olabileceği bilgisini vermişti- yıllardır yazdığı Radikal Kitap'da birkaç hafta üst üste aynı konuyu işliyor, ortadaki yazarların vasatlığından söz edip soruyor: "Beklenen Yazar Neden Gelmiyor." Dişe dokunur bir yanıtı yok hatta gerçekten -ortalıktakilere benzemeyen- bir yazarın gelmesini istediği de kuşkulu.

Hemen yanıtladım eposta ile "kimsenin yeni bir yazar beklediği yok. Beğenip önerdiğiniz kitaplar marketlerde bile bulunuyor. Herkes alıp okuyor. Esasen sizin önerdiğiniz dışında yeni bir yazarın tek bir satırının herhangi bir dergide veya yayınevinde yayınlanması mümkün değil"

Hakkını yemeyeyim, kısa sürede yanıt geldi büyük eleştirmenden; ancak beklediğim değil.

Yukarıda belirttiğim bu iki örnek yıllar öncesine ait. Güncel bir örnekle konuyu bitireyim: Bir kaç gün önce genç bir yazarın yeni bir kitabından övgülerle söz ediliyor. İsim yabancı gelmedi; biraz araştırdım ve genç yazarın ilk öykü kitaplarından birini kitaplığımda buldum: "okunmaya değmez" bulduğum kitaplar arasında… Arka kapaktaki eleştiri dehşet verici. Eğer, diyor eleştirmen-yazar bekleyen yukarıda sözünü ettiğim aynı eleştirmen- bu öyküleri basit-sığ bulursanız konu ve anlatım olarak, edebiyat düzeyinizi gözden geçirin. Bu öneriyi, burada naklederken bile inanın utanıyorum.

Eleştirmenlerle yaptığım tartışmalar elbette bunlarla sınırlı değil. Ancak, edebiyatımızın acınası durumunun bir başka sorumlusundan da kısaca söz etmek isterim, ama eleştirmek istemem. Sadece bir anketten söz edeceğim. Uluslararası bir kuruluşun gençlerin bilgi ve yeteneklerini belirlemek amacıyla yaptığı bir ankette gençlerimizin "okuduğunu anlama" düzeyi Avrupa ülkeleri gençlerinin en altındaymış. Eminim bu araştırmadan sizler de haberdarsınız.

Okuyucunun edebiyata yön vermede ne denli önemli-söz sahibi olduğu yönünde tek bir örnek verip bu konulardaki görüşlerime son vereceğim:

Yıl 1870-1880 arası, ülke Fransa. O yıllarda çok ünlü bir yazar olan Zola, Paris yakınında Medan' daki yazlık evinde bazı akşamlar zamanın ünlü yazarları, şairleri (arkadaşlarıyla) toplanıp edebi sohbetler yapar. Bu sohbetleri de "Medan Akşamları" isimli bir dergide yayınlarlar.(Bu sohbetlerin "Medan Akşamları" altında toplanıp dilimize de çevrilip Sel yayınlarından çıkarıldığını da belirteyim)" Bir akşam Zola, o hafta çıkaracakları dergide genç bir yazarın çok beğendiği bir öyküsünü yayımlamak ister. Arkadaşları itiraz ederler. Tanınmamış bir yazar, bilinmeyen bir öykü… Sonuçta Zola'nın istediği olur ve öykü dergiye alınır. Sonuç: Dergi üç hafta içinde sekiz baskı yapar. Fransız okuyucu tek bir öyküsüyle Maupassant'ı keşfeder. Evet, Çehov'la birlikte dünya öykü edebiyatının iki dehası. Bu iki yazarın yanına dünya eleştirmenleri hala bir üçüncü isim koyamıyorlar…

Söz konusu öyküyle ilgili söyleyecek çok şey var. Bunun yeri burası değil ayrıca

önemli değil, ama şu kadarını belirtmeden geçmek istemiyorum. Maupassant burada Fransız burjuvazisinin müthiş bir eleştirisini yapmaktadır. Öykünün filmi yapılır (1946) ünlü oyuncular ve yönetmenlerce; öyküde olayın geçtiği handa çekilir film. Bu bilgileri aldığım kitap(1958 basım) hanın hala mevcut olduğunu da belirtmekte. Ne demeli bilemiyorum. Sadakatin böylesi…

Sayın İsmail Özmel'in yazımın başında sözünü ettiğim makalesi bana artık günümüzde pek de üstünde durmadığım –kimsenin de ilgisini çekmeyen- bu durumu yeniden ele almama neden oldu. Ancak -yazıma başlarken yazarın ikinci bölüme ayırdığı Refik Halit Karay' dan da biraz söz etmek niyetindeydim; olamadı. Uzun sürgün yıllarında ülkesine duyduğu dayanılmaz hasretini zaman zaman kulağına çalınan –seyyar bir üzümcünün sesinden, bir ayakkabı tamircisinden- duyduğu birkaç Türkçe kelimeyle dindirmeye çalışan Türkçe aşığı, Edebiyatımızın büyük öykücüsünü saygı ve sevgiyle anmakla yetineceğim.

Ankara, 9 Kasım 2017

AŞKIN KIYAMETİNDE

Mehmet Nuri PARMAKSIZ

Ümitlerim tükendi bu gidişin kaçıncı,
Kaderim anlamadım söyle bu neyin hıncı.
Sessizlikle sen beni ediyorsun imtihan
Yokluğuna alıştım, neden bitmiyor sancı?

DERKENAR

İsmail TERZİOĞLU

Cumhuriyet Bayramını bu yıl coşkuyla kutladık. Bunu bir hayırlı diriliş olarak selamladım.

Cumhuriyete sahip çıkmak dış politikada dostlarımızı artıracak, milletimizi daha huzurlu ve daha başarılı kılacaktır.

Cumhuriyete sahip çıkmak, tarihimize sahip çıkmak, tarihimizi kopukluktan kurtarmak ve devletimizin devamlılığına inanmaktır.

Cumhuriyet, millet fertlerinin hak ve hukukunu, kişisel takdirden kurtarıp kanun güvencesine kavuşturmaktır.

Cumhuriyete sahip çıkmak çağa umutla bakmaktır.

TÜM MAYACILAR VAR OLSUN…

Fırat ENSARİ

Asya bozkırlarından başlayıp Viyana kapılarına kadar süren büyük bir milletin yerleştiği Anadolu topraklarında, o toprakların Türkleşmesi ve İslamlaşması serüveninin baş aktörlerini oluşturur, aynı toprağın aynı adıyla anılan Anadolu Dervişleri.

Anadolu ve Balkanların Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecini başlatan Kolonizatör Anadolu Dervişlerini diğer deyişle Mayacılar olarak tabir eden Polis Akademisi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sayın Mehmet Şahin, " Yeni Gelişmeler Işığında Ortadoğu " konulu konferansını verirken; hem gönüllere hem zihinlere hitap ediyordu, Şehit Ömer Halisdemir Kongre ve Kültür Merkezinde.

İlk mayacılar Anadolu'ya attıkları mayayı iyi atmış oluyorlar ki bunun sonucu bulunduğu coğrafyaya hükmeden 600 yıllık koca bir imparatorluk kuruluyordu.

İkinci mayacılar Osmanlının son döneminde Çanakkale ile Cumhuriyetin kuruluşu esnasında Kurtuluş Savaşında ortaya çıkıyor ve Türkiye Cumhuriyeti'nin varlığını şekillendiriyorlardı.

İlk ve 2. Mayacılar tarih sahnesinde yerlerini alıp Anadolu'ya sahip çıkarken…

O zaman günümüze hitap eden 3. Mayacılar kim ve kimlerdi?

İşte o da; ihanetin dibini gördüğümüz, "tipi bizden olup çipi bizden olmayanların" karşısına dikilerek, Anadolu topraklarında varlığımızı devam ettirip kalıcılığımızı pekiştiren 15 Temmuz 2016 tarihinin simgesi olan Ömer Halisdemir ve direnen ülke insanı, 3. Mayacılar olarak karşımıza çıkıyorlardı.

Elbette konu Ortadoğu olunca, böylesine sınırları devletlerin çıkarlarına ve etki güçlerine göre değişken olan bir coğrafyayı hem bir konferansa hem de köşe yazısına sığdırmak zor.

Büyük devletler eğer ki herhangi bir yere gerek siyasi gerekse de coğrafi bir yeni tanımlama yapıyorsa, Eyvah…

Bilin ki oraların başına birçok bela açılıyor, oralara yönelik yeni planlar kurgulanıyor tıpkı Afganistan'a, tıpkı Irak'a, tıpkı Suriye'ye olanlar oluyordu.

Bağdat sadece Irak'ın başkenti değil Abbasilere başkentlik etmiş bir medeniyet merkezi ve İmamı Azamın şehriydi…

Musul, Şam, Halep ve Kudüs'e kadar uzanan çizgi 1500 li yıllarda yeni keşfedilen yerler gibi değil, İslam medeniyetinin hüküm sürdüğü Anlamlı Topraklardı…

İmamı Azam'ın, Selahaddin Eyyubi'nin, Yavuz Sultan Selim'in, Kanuni Sultan Süleyman'ın mayaladığı bu Anlamlı Topraklar, İslamiyet'in vücut bulduğu tarihti.

Kentler, gençler, inanışlar, mezhepler ve siyaset radikalleştirilip keskinleştirilerek,

Ortadoğu coğrafyasında iç içe yaşamış onca unsur birbirine düşman kılınıyor, binlerce yıllık bir medeniyet çökertilerek, cüzzamlı coğrafya oluşturuluyordu.

Esas istenen; Ortadoğu halklarının hem iradelerini hem de kaynaklarını kendilerinin kullanmamalarıydı.

Yaklaşık 1350 kilometrelik bir sınır hattında terör koridoruna mahkum edilmek istenen ülkemizin ise, birlik ve beraber olmaktan başka seçeneği yoktu…

Sayın Şahin kısa zaman dilimine yazamadıklarımın dışında tüm bu tespitleri sığdırırken, Rektör Sayın Kar ise açılış konuşmasında; 2. Dünya savaşı sonrası kurulan ekonomik ve siyasi düzenin yeni meydan okumalar karşısında çaresiz kaldığına dikkat çekerek, bu durumun yeni bir dünyanın kurulacağının da habercisi olduğuna değiniyordu.

Mevcut egemen güçlerin şimdiki konumları sorunları çözemezken, yükselen güçlerin de şimdiki konumlarıyla mevcut durumun yerini doldurabilecek durumda olmadıklarını söyleyen Sayın Kar, oluşan bu kaotik ortamda, dünyanın çivisinin çıkmak üzere olduğunun tespitini yapıyordu.

Konferans sonrası okunan Kerkük türkülerinin buğulu duygusallığında, aklıma düşen ise…

Bu anlamlı toprakları, bizlere vatan kılan…

Böylesine güçlü bir mayayı, maya olarak çalan…

Tüm Mayacılar Var Olsun…

Duası oluyordu…

KULVAR

Esma AKÇİN

Derinlerde yönünü kaybetmiş bir deli rüzgâr,
İçinde küllenmiş, çaresiz bir umut var.
Zihinden geçip durur, hep cevapsız sorular,
Sorulara ithafen hayat olur tarumar.

Zaman değildir duran, zamansız oyunlar var,
Hep şansa bırakılır, hayat adlı bu kumar.
Çareler çaresiz kalır, bu bize ait kulvar,
Rüzgârın hedefinde bertaraf olmuş kul var.

BİR DESTAN

Yahya AKENGİN

Yahya AKENGİN

-1-

Topraklar çiçek veriyor, okyanuslar dalga taşıyordu
Bir donup bir çatlıyordu kutuplarda buzullar
İnsan hariç nice canlılar kaynaşıyordu
Konuklar bekliyordu yeryüzü ta ötelerden,
Neydi, neciydi bunlar diye sorgular da yoktu,
Kimseler yoktu kâinat üstüne konuşan, düşünen

Cennetten dünyaya uzanan yollarda,
Göçmendi büyük annemiz, büyük babamız
Sırlı bir ağaçta, bir yasak dalda,
Değişti sil baştan, yeniden karıldı mayamız

Öyle başlar sürüp giden bu hikâye,
Orada başlamış ağlamaya ilk muhacirler
Yakarışlar sonunda ilahî bağışlanmaya,
Sevinerek dağlarda, derelerde, yamaçlarda,
Yayılır serpilirler subaşlarında

İlk aşkın meyvelerinden çıkar ilk kavga
Kardeş kıyıcılığını seçer Kabil amca
Habil yazılır mazlumlar sayfasına
Sayfalar birbirine ulanır gider

Rivayet odur ki Hint diyarlarında,
Yahut Afrika'nın sahralarında,
Belki de Sicilya kıyılarında,
Çoğalarak evlatları Âdem'in,
Keşfine çıkarlar bütün âlemin

Tanışıp bilişmek için millet millet,
Taksim eder insanlığı yüce Yaradan
Bizimkiler Altayların eteklerinden,
Tanrı dağlarına tırmanırken,
Yağız, dor ve al atlarıyla,
Taradılar rüzgârları gür saçlarıyla

-2-

Biri bozkırın çıplak yellerinden,

Öbürü yüce gök katından süzülen,
İki kanadıyla iner Oğuz Kağan,
Kurulur gönlüne cesur halkının,
Tutmaz olur artık pusatlar kın

Vatanların fetihlerle hak edildiği,
Devirler yol alır atların terkisinde
Demir su içer doğurur çeliği,
Çelik, tel olur ozanların ezgisinde

Ceylanlar soyunur derisinden,
Yaz Türkçeni der, Yesili Ahmet'e,
Kaşgarlı Mahmut'a, Yusuf Hâcip'e,
Kamışlar süzülür kalem olur ellerde
İrkilip doğrulur ırmaklar,
Yunus'un ayak sesinden
Semerkant'ta dile gelir,
Yıldızlar, Uluğ Bey rasathanesinden

Yaralı bereli dertli insanların iniltisi,
Dolanıp neşterine bilge hekimlerin,
Derman ister, şifa ister her birisi
Yol açar İbni Sina vücut şehrine
Bir başka muammadır vücudun şehri,
Benzer fezanın derinliklerine

-3-

Toprağa perçin vurulur atların nallarıyla,
Örülür rahvan adım gönüllerde sevdalar
Serhatlarda tırısa kalkar emel yolcuları,
Her şehit bir işarettir Kızılelma'ya
Yedi tepesiyle İstanbul durur niyazlara,
Amasya'da Ferhat başlar dağı yarmaya

Şehzade saraylarında ağlar kurulur,
Göz bebeği evlatlar gözden çıkarılırken,
Yürür ayrı kollardan asaletle hıyanet,
Çıkar Habiller Kabiller bir yerlerden

Koruyalım kutlu mülkümüzü derken,
Kıpırdar görünmez yerlerdeki gölgeler
Gölgeler, birikir birikir karanlık olur,
Karanlıkta rasathaneler topa tutulur
Kararır Semerkant semalarında yıldızlar
Fatih'te Fatih'in kemikleri sızlar

Geçince elin eline elimizdeki meşale,
Anlaşılmaz olur Mevlana ile Hacı Bektaş
Zafer beklenir tefekkürsüz seferlerden
Kapılıp Viyana önlerinde azgın bir sele,
Sürükler bozgundan bozguna bir şaşkın telaş

Hak suretinde yaklaşır ve yerleşir
Ve daraltır gönül ufuklarımızı,
Puslandırarak akıl aynamızı,
Kullanır cehalet tepe tepe imanımızı

-4-

Selam alır selam verirdi birbirine,
Balkan çimenleri ile Anadolu çayırları
Latifeleşirdi hocalarla rahipler bir arada
Böyle yaşanırken nice yüzyıl ard arda,
Yürürdü sinsice köstebekler yerin altında

Kafkaslarda ve daha yukarılarda,
Güç buldukça sınırlarımızla oynayan,
İçimizdekilere mavi boncuklar dağıtan,
Azgın komşuyu da biliyorduk elbet
Bakıyorduk yeleleri gür arslanımıza,
Fakat aşınmıştı pençeleri onun da

-5-

Gelerek zaman zaman Bilge Kağanlar,
Yazarak bengü taşlara kütüğümüzü,
Dağılan boyları yeniden toplayanlar,
Katarak birbirine geceyle gündüzü,
Çağların tekerleri üzerinden akar,
Yol verir millet ırmağına dağlar
Gün gelir haramiler dağları avlar

İklim çürümeleri Asya içlerinde,
Nasıldıysa öyle yaşanır beyin kuraklığı
Küstürürüz bahtımızı zaman zaman,
Irmak bulanır, dil bulanır, gönül bulanır,
Ortada şaşkın bir topluluk kalır

Üşüşür üstüne yerde çıyanlar, gökte akbabalar
Ve mankurtlaşan belleksiz bir güruh,
“Muhip” cemiyetlerinden medet umar
Arslan postuna bürünür zillet,
Şeytanlar ortada meleklik taslar

-6-

Yeniden otağlar kurulur meşveret için,
Yeni Dede Korkutlar yeni alperenler,
Ant içerler devleti ebet müddet için
Ümitsizliği kendine haram bilenler,
Ateş yakarlar bir dağdan bir dağa

İzmir'in dumanı tüter Erzurum'dan, Sivas'tan,
Unutulur yoksulluk, çareler doğurur çaresizlik,
Kürsülerde yemin olur Bursa'nın yası
Yeni bir mahşerin yollarında bölük pörçük,
Yollar dikenli, geçitlerde pusu üstüne pusu,
Ya ölünür ya da kurtulurdu vatan namusu

Rehinli rütbeleri gözden çıkaran komutanlar,
Millet onurunu omuzlarına koyanlar
Cepheden cepheye yorgun düşen arslanlar
Buradayız dediler yılgın halka birer birer,
Kalk dedi herkes birbirine kalk…
Gönüllere sultan olur eli silah tutanlar
Sarı Paşamız Kara Paşamız der halk,
Setler çekilir esaretine İstanbul'un

Boyun büker kağnı süren kadınlara yollar
Açar gözlerini trahomlu Ankara Kalesi,
Ve görür, düşman varsa dağların ardında,
Uyanış, diriliş vardır anayurdun bağrında

Teslim olup "manda" demiştir birileri,
Mermi arabasına koşar o mandayı köylümüz
Kaçaklarımız da olur alçaklarımız da
Çare yok, tepeler tepeler yürürüz
Yolda düzelirmiş Yörüğün göçü
Biz ezelden yollara düşmüş Yörüğüz

-7-

Dile kolay, bin yıllık vatandır bu,
Bin yıldır bu beşikte sallananlar,
Bu koca milleti doğurdu,
Aynı özün hamuruyla yoğurdu
Yetmiş iki millete bir nazarla bakanlar,
İşte bu diyarda Türk oluyordu

Dünyanın ve kafaların kargaşasında,
İşgalcilerle işbirlikçiler cirit atıyorken

Yarışlar yapılırken yurt paylaşmasında,
Kuvayı Milliye ruhu bütün siperlerden
Dur diyordu, yedi düvele birden

Kazanan sen oldun ey yorgun millet,
Şaşkın ve şaşı bakışları üzerindeydi hâlâ,
Seni Asya siteplerine sürmek isteyenlerin
Bitmezdi ağyarin oyunları elbet

Çaresiz, itiraflara durdular,
Bilemezdik dediler, bu defa Tanrı'nın,
Asrın büyük aklını Türklere göndereceğini…
Nasıl kazandın zaferleri diye sordular,
Şahadet parmağıyla gösterdi milletini

Yer yoktu kibire de, gevşemeye de,
Yaralarını sarmasını diliyordu insanlığın,
Yaslanıp hürriyet ve istiklalin ülküsüne,
Çıkıyordu, yurtta barış cihanda barış kürsüsüne

-8-

Sormadan olmaz şimdi şu cefalı halkımıza,
İnanırız var olacaksın daima,
Lakin şart mıdır uyanman için,
Varman, uçurumların ta kıyısına!

Şimdi toprak yine çiçek açıyor,
Boğuşuyor dalgalarla fırtınalar
Ama bu defa arada insan var
Hem yapan hem yıkan insanlar
Donuyor, çatlıyor kahrından buzullar

Yerlerin ve göklerin mayasını bozanlar,
Yol açıyorlar Nuh tufanlarına
Sorma vaktidir hep birlikte,
Biz neyi taşıyacağız yarına?

Şimdi senin yörüngende sürüyor,
Küresel maskeli savaşları vampirlerin…
Keşfederek geçmiş zamanları yeniden,
Fikirler devşirip akıllardan gönüllerden,
Okuyup şu kâinatın kitabını derinden,
Yollar bulmalıyız gelecek zamanlara

(Yazarın yakında çıkacak olan
*"**BEŞ HİKÂYE BİR DESTAN**"*
kitabından alınmıştır.)

BORÇLUYUM KELİMELERE

İsmail ÖZMEL

Borçluyum bütün kelimelere
Bütün kelimelere borçluyum
Yalan mı, bilmem kaç yıl aynı sayfaları
Aynı kalemi paylaşmak
Aynı gönlün dandinisinde oynamak
Kolay mı uykuyu bölmek gece yarısı

Hep gece mi gezmeye gelir bu rüzgâr
Bu rüzgâr hiç mi uyumaz?

Nasıl dizi dayanır bu dağlara
Bu tepelere tırmanmaktan yorulmaz mı?
Âşık gönüllerle bir hısımlığı mı var
Bir hısımlığı mı var kelimelerin

Kelimeler siz olmasanız bu coşan pınarı
Bu gürültüyle akan çağlayanı nerelere hapsedecektik?
Nasıl tutup elinden otur biraz anlat, anlat derdini deyip
Tutmaya kaç el, kaç el, kaç kol gerekliydi?

Kaç konak, kaç meydan, kaç ova, ne kadar minder yastık?
Misafire neler gerekli, velhasıl bu kadar tantana
Bu kadar misafiri alıkoymak, kırıp dökmeden gönülleri
Gönülleri yapmak nasıl mümkün olurdu?

Kelimeler size çok eziyet verdim
Eziyet verdim kâğıda, kaleme
Duygularımı, rüzgârımı siz misafir ettiniz
Bir gün şikâyet etmeden

Şikâyet etmeden gece gündüz beraber oldunuz
Taşıdık kova kova susuz yüreklere su
Susuzluktan kuruyan dudaklara
Bahçıvan olduk susuz topraklara
Sararan yapraklara.
Borçluyum size bestekârım, notam, destanım, sazım
Şarkım kelimeler, her şeyimi borçluyum size.
Hakkınızı helal edin.
2016

CANIM TÜRKİYEM

Hasan ÖZÇELİK

Allah, vatan, millet için bir aslan,
Malazgirt fatihi, Gazi Alp-Arslan
Binyetmişbir yılı, bir Cuma günü,
Anadolum gördü kutlu düğünü.

O günden bu yana "Türkiye" adı,
Hayalim, gerçeğim, ağzımın tadı,
Türk-İslam davası dendi ülküye,
Davanın özeti, "Canım Türkiye"

Geçmişim, bu günüm, geleceğimdir,
Ana yurt, atayurt diyeceğimdir
Şaşırmaz tek doğru, katıksız gerçek,
Türkiye doğduğum, öleceğimdir.

Vatan bir nimet ki, tarif edilmez,
Her yaşanan yere vatan denilmez.
Vatan; şeref, namus, dindir, töredir,
Köy, şehir, kasaba, belki yöredir.

Vatan; dağdır, bağdır, tarla, ovadır,
Bitki, hayvan, iklim belki kayadır,
Destandır, öyküdür, Türkçe sevdadır,
Bölemezler seni, "Canım Türkiyem".

Doğru der, tok söyler, şöyle yazarım,
Serhat boylarında destan yazarım.
Ezan okur, kuran dinler- yazarım.
Aksini diyene küser, kızarım

"Türkiye" bu vatan, adı üstünde,
Ayyıldızlı bayrak burçlar üstünde,
Başımız kaldıkça gövde üstünde,
Kahrolacak düşman, plan üstünde.

Ecdad yadigarı, torunun emaneti,
Ya Allah, Bismillah, Rabbimin inayeti,
İman cesaret verir, küfür de cebaneti,
Yedi düvele galip, milletin metaneti.

Kafirin, zalimin, düşmanın tek korkusu,
Mazluma ümit, aleme nizam ülküsü,
Türklüğün gururu, Kahraman Türk Ordusu,
Yüce devletim, milletim, "Canım Türkiyem".

Yaşamayı sevenler ölmeyi bilemezler,
Ölmeyi bilmeyenler vatanı sevemezler,
Sağır, dilsiz ve kördür, doğruyu göremezler,
"Her tehdide karşıyım, Türküm ben" diyemezler.

Prof. Dr.Hasan Özçelik (26.08.2017, Isparta)

TÜRKÇENİN KONUŞULDUĞU COĞRAFYALARIN EDEBİYATINI AYAĞIMIZA GETİREN ADAM: Prof. Dr. Ali İhsan KOLCU

İsmail ÖZMEL

Her şair ve yazarın çok yönlü birikimleri vardır. Kimi şairliğini, kimi tahlil ve değerlendirmelerini, kimi de yazdığı eserlerden en ağırlıklı olanını ön plana çıkarır. Ali İhsan Kolcu o kadar geniş bir sahada çalışmıştır ki neresinden başlayacağımı bilemiyorum desem yeridir.

Bir şair, bir yazar, bir edebiyat araştırmacısı, ne yapmak ister? Önce geçim derdinin yoluna girmesi için görevini iyi yapmaya ve ailesi ile birlikte yaşamasını sağlayacak bir ekonomik güce sahip olmaya çalışır. Bu işin sadece a'sı. Sonra alfabenin diğer harfleri gelir. Çocuklar, sığınacak ev ve yeni neslin eğitim meseleleri. Hayatın zorlukları. Sonra toplumun ve ailenin meseleleri. Bu öğrenciler niçin okumuyorlar, bu dersler böyle mi anlatılmalı, bunun daha pratik ve anlaşılır bir metodu olmamalı mı? Bu önemli konu niye müfredata alınmamış, hacim meselesi varsa, mesela filan konu bundan daha mı önemli?

Gelişmiş ülkeler çocuklarına neyi ne kadar öğretiyorlar? Onların öne çıkardıkları konular ve ders dışı bıraktıkları konular, karşılaştırmaya ve üzerinde düşünmeye değmez konular mıdır?

İcatlar konusu, hangi kapıları açtıktan sonra görünmeye başlayan bir ışık demetidir? Bu konuda yapmamız gereken işlerden birisi, düşünce ve düşünceyi açıklama hürriyeti; yani kâmil manada bir demokrasi; sonra olayların sebep ve sonuç ilişkilerini irdeleyecek kadar, en azından düşünecek kadar bir felsefe kültürü. Felsefe denilince, vatanında horlanan bir birikim olmasının talihsizliğine burada girmek istemem. Bilim insanlarının, Yaratan karışışında en çok kaygılanan, kişiler olduğuna dair ayetten haberli olmamak düşündürücü. Yani Allah'ı en çok saygıyla ananlar bilginler olduğunu kim öğretecek bunlara. Zaten bu handikabı aşarsak fikir hayatımız ve eğitim hayatımız düze çıkacaktır, bundan emin olabilirsiniz.

Bilgi önce bir nazariye olarak ortaya atılır, üzerinde çeşitli dikkatler fikir yürütür, tenkit eder, bunun deneyle çözülecek bir tarafı varsa deneye başvurur, yoksa düşünmeye ve araştırmaya devam eder. Sonra da bir varsayım bir gerçeğin ifadesi olarak karşımıza çıkar. Bazılarına, bilgiden korkmayınız demek yetmez, bilimin insanın en yakın dostu olduğunu, en emin yol gösterici olduğunu da anlatmak gerekir.

İnançları bilgiyle ve birikimle derinlik ve güç kazanmamış insanların bilgiden korkmaları şaşılacak bir olay değildir. Onlar zararlıları öğrenmesinler, aman onları bilirlerse alıp kullanırlar ve tertemiz çocuklarımız kirlenir, ne kadar mantıki değil mi?

Bilmesinler iyi de bütün dünyadan o konuların bilgilerini saklamaya, ortadan kaldırmaya gücünüz yeter mi? Siz bilmeyince o konu yok mu olur? Yoksa onun ne olduğunu ve zararlarını hakikaten bilimsel olarak anlatsak, sağlığımıza ve ruh sağlığımıza yaptığı olumsuz etkileri anlatsak daha iyi olmaz mı? Çünkü bu kötülükler bir şekilde onun önüne bir yayın organının ekranından veya sayfasından veya yaptığı mesleğin bir safhasında önüne çıkacaktır. Kör kör mü baksın, uzaydan gelmiş gibi çevresine mi sorsun, bu nedir, ne işe yarar, insana fayda mı sağlar yoksa zarar mı? Yapmayın çağın bilgilerini çocuklarımıza verelim ve bundan korkmayalım.

Şair, yazar, edebiyat araştırmacısı ne yapmak ister? Bir eser sahibi olmayı ister, bu eseri ile toplumun edebiyatına sanatına bir şeyler ilave etmek ister, en önemlisi de unutulmamasını ister.

Bunun için bir ömür boyu çalışır, didinir. Bu gayret ve azim onu er geç bir noktaya taşır. İşte Ali İhsan Kolcu bu merhaleleri eserlerle bezemiş, velut edebiyatçılardan birisidir. Eserlerinin listesini sunmaya çalışacağım, orada ilginç ayrıntılar görecek ve bilinçli bir şekilde yürütülen çalışmaların ne güzel sonuçlara ulaştığı görülecektir.

Şiirin kılcal damarlarına el atmış edebiyatçılar elbette ufuk açıcı olmak gibi bir görevi yerine getirirler. Bir vesile ile anlattığımı sandığım bir anımı burada tekrarlamak isterim. 1964-65 yılları olabilir, arkadaşlarla Laleli'den Aksaray'a iniyoruz. Tam Edebiyat Fakültesi hizasındayken Eryılmaz Büyükakkaş (Emekli edebiyat öğretmeni): Dinlemek isteyeceğini bildiğim için hatırlatıyorum, Ali Nihat hocanın iki dersi var, Fuzuli'yi anlatacak dedi. Biz hemen anfiye yöneldik, dediği gibi yer bulup oturduk Hoca derse girdi, ayakta karşıladık. İki ders Fuzuli'nin bir beyti üzerinde durdu. Hatta bizim ihtimal olarak ortaya attığımız bazı yorumlar şairin aklına bile gelmemiştir belki ama biz bunları yoklamak, anlamlandırmak durumundayız dedi.

Ali Nihat Tarlan hoca ne yapmak istiyordu, Fuzuli'nin beytiyle şiirin kılcal damarlarına el atmak ve öğrencilerine bir şeyleri örneklendirmek, anlatmak istiyordu.

İşte Ali İhsan Kolcu da yeni edebiyatın ve şiirimizin kılcal damarlarına el atarak, bu rüzgârlı, hatta fırtınalı iklimin derinlikleri ve inceliklerine okuyucunun, öğrencilerinin dikkatlerini çekmek ve bu konularda bir vuzuha kavuşmalarını sağlamak istemiştir. Türkçe konuşan coğrafyaların edebiyatlarını ayağımıza kadar getirdiği gibi, şiir tahlilleri, Türk şiirinin hayati damarlarına el atarak onları derinliğine tahlil etmek imkanını bulmuş, roman tahlilleri, milli edebiyatın en güzel örneklerini okuyucuya ve öğrencilerine sunmaya çalışmıştır. Ali İhsan Kolcu aynı zamanda iyi bir şairdir, şiirlerini Aşkın Rengi Kırmızıdır adlı bir kitapta toplamıştır.

Onun her uykusu bir yeni eser rüyası ile süslenmiştir.

Kolcu günümüz aydınlarına, örnek bir çalışma hayatının nasıl olması gerektiğine dair bir mesaj vermek istediğini düşünüyorum.

ÖZGEÇMİŞİ

Prof. Dr. Ali İhsan Kolcu, 1961 yılında Rize'de dünyaya geldi, ilk ve orta öğrenimini Rize ve Trabzon'da tamamladı. 1983 yılında Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat

Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girdi. 1987 yılında buradan mezun oldu. Niğde ve Sivas'ta üç yıl edebiyat öğretmenliği yaptı.

Yüksek lisansını 1992 yılında Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamladı. 1993 yılında Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde açılan Araştırma Görevliliği sınavını kazandı. Prof. Dr. M. Orhan Okay'ın yönetiminde Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, Tanzimat ve Servet-i Fünun Devirlerinde Batı Edebiyatından Yapılan Şiir Tercümeleri Üzerinde Bir İnceleme (1859-1901) adlı teziyle doktora öğrenimini tamamladı. 2003 yılında Doçent, 2009 yılında Profesör oldu. Türk Dünyası edebiyatı, mukayeseli edebiyat, batı edebiyatı ve edebiyat tarihi ile ilgili yayımlanmış 60 kitabı ve çok sayıda makalesi mevcuttur.

ESERLERİ

Türkçe'de Batı Şiiri, Gündoğan yay. Ank. 1999, 2. bs. Salkımsöğüt yay. Ank. 2008.

Alphonse de Lamartine, Tercümeleri ve Tesiri, Gündoğan yay. Ank. 1999. 2. bs. Salkımsöğüt yay. Ank. 2007.

Alfred de Musset, Tercümeleri ve Tesiri, Gündoğan yay. Ank. 1999. 2. bs. Salkımsöğüt yay. Ank. 2007.

Tercüme Şiirler Antolojisi, Gündoğan yay. Ank. 1999.

Gaspıralı İsmail Albümü, Hamle yay. İstanbul, 1999.

Tanzimat Edebiyatı I, Şiir, 6. bs. Salkımsöğüt yay. Ank. 2010.

Tanzimat Edebiyatı II, Hikâye ve Roman, 5. bs. Salkımsöğüt yay. Erz. 2005.

Zamana Düşen Çığlık, (Tanpınar'ın Şiirinin Epistemolojik Temelleri & Tanpınar'ın Şiir Estetiği) Akçağ yay. Ank. 2002; Salkımsöğüt yay. Ank. 2008.

Türk Şiirinde Yokluk Fikri ve Âkif Paşa'nın Adem Kasidesi, Akçağ yay. Ank. 2002; Salkımsöğüt yay. Ank. 2008.

Albatros'un Gölgesi, (Baudelaire'in Türk Şiirine Tesiri Üzerine Bir İnceleme), Akçağ yay. Ank. 2003.

Bozkırdaki Bilge: Cengiz Aytmatov, Akçağ yay. Ank. 2002; 2. bs. Salkımsöğüt yay. Ank. 2008.

Edebiyat Kuramları, Tanım-Tenkit-Tahlil, Salkımsöğüt yay. Ank. 2008.

Yusuf Atılgan'ın Roman Dünyası, Toroslu Kitaplığı, İst. 2003.

Çağdaş Türk Dünyası Edebiyatı, c. 1-2, Salkımsöğüt yay. 3. bs. Erz. 2010.

Öykü Sanatı, Salkımsöğüt yay. Ank. 2006.

Servet-i Fünûn Edebiyatı, Salkımsöğüt yay. Ank. 2005.

Türk Öykü Dağarcığı, c.1, 2, Salkımsöğüt yay. Ank. 2006.

Milli Edebiyat 1, Şiir, Salkımsöğüt yay. Ank. 2007.

Milli Edebiyat 2, Nesir, Salkımsöğüt yay. Ank. 2007.

Batı Edebiyatı, Salkımsöğüt yay. Ank. 2007; 3. bs. 2008.

Cumhuriyet Edebiyatı 1, Şiir, Salkımsöğüt yay. Ank. 2008

Cumhuriyet Edebiyatı 2, Hikâye ve Roman, Salkımsöğüt yay. Ank. 2008.

Nazım Hikmet'in Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.

Yahya Kemal'in Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Necip Fazıl'ın Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Ahmet Haşim'in Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Behçet Necatigil'inPoetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Turgut Uyar'ın Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Namık Kemal'in Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
RecaizadeMahmud Ekrem'in Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Abdülhak Hamid'in Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Cemal Süreya'nınPoetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Asaf Halet'in Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Edip Cansever'in Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
İlhan Berk'in Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Oktay Rifat'ınPoetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Orhan Veli'nin Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
İsmet Özel'in Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Sezai Karakoç'un Poetikası, Salkımsöğüt yay.Erz. 2010.
Tanpınar'ın Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Ziya Paşa'nın Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Salah Birsel'in Poetikası, Salkımsöğüt yay. Erz. 2010.
Ahmet Haşim, Bütün Şiirleri (yayına hazırlama), Salkımsöğüt yay. Erz. 2008.
Cengiz Aytmatov Üzerine Yazılar, Salkımsöğüt yay. Erz. 2008.
Modern Türk Şiiri, Şiir Tahlilleri, Salkımsöğüt yay. Erz. 2008.
Türk Romanı El Kitabı, Salkımsöğüt yay. Erz. 2012.
Nazım'ın Son Şarkısı: Saman Sarısı, Salkımsöğüt yay. Erz. 2016.
Hüseyin Haşim Bey, Şair-Ressam-Bestekâr-Hattat, Salkımsöğüt yay. Erz. 2017.
40 Yıl Sonra Diyorlar ki..GavsiOzansoy, , Salkımsöğüt yay. Erz. 2017.
Beş Kuşak Konuşuyor, GavsiOzansoy, Salkımsöğüt yay. Erz. 2017.
Folklor Şiire Düşman mı? Salkımsöğüt yay. Erz. 2017.
Ahmed Rasim, Muharrir, Şair, Edib, Matbuat Hatıralarından, (Hav. Prof. Dr. Ali İhsan Kolcu), Salkımsöğüt yay. Erz. 2017.

ÖDÜLLER

Türkiye Yazarlar Birliği,2002'de en iyi inceleme ödülü
(Albatros'un Gölgesi, Baudelaire'in Türk Şiiirine Tesiri Üzerine Bir İnceleme Kitabına verilmiştir)

DÜNYA CENGİZ AYTMATOV AKADEMİSİ, (Kırgızistan) 2008 AKADEMİ ÖDÜLÜ BİŞKEK / KIRGIZİSTAN
(Bozkırdaki Bilge: Cengiz Aytmatov Kitabına verilmiştir)

TÜRK DÜNYASI SANATÇILAR VE YAZARLAR VAKFI, (TÜRKSAV)
2010 TÜRK DÜNYASINA HİZMET ÖDÜLÜ
BAKÜ/ AZERBAYCAN
(Çağdaş Türk Dünyası Edebiyatı kitabına verilmiştir.)

SONUÇ OLARAK: Ali İhsan Kolcu, bütün gayretleri aşkla ve gönülden, bütün çalışmaları ömürden harcayarak; Türk Edebiyatının sanat, estetik galerilerini ve has bahçelerini, edebi mahsullerini öğrencilerinin ve okurlarının beğenisine sundu ve sunmaya devam ediyor.

Ondaki bitmeyen tecessüs ve eser verme coşkusu, bana yıllar önce, şu dörtlüğü ilham etmişti:

ALİ İHSAN KOLCU'YA

Esir aldı zamanı, aşka renk veren şair
Uyanıyor her sabah yeni bir rüya ile
Eser yazmakta mahir, ilhamı aşka dair
Rüyasız bir uykuda ona rastlayan var mı?
İsmail Özmel (2007)

BEŞİNCİ LALE

Yusuf BAL

Nemli duvarların dibinde büyürken yedi renkli çiçekler
Gözlerinin önünden geçen İstanbul köprüleri kuracağım sana
Yaz mevsimin kuru havası dolarken kapalı pencerelerinden
Yağmur olup yağacağım bahara ellerinden
Şehir düşlerimde yitik alfabe
Bir kente neresinden girilir, mor çiçekleri sermeliyim önüne
Sonra ters lale yaparak parmaklarına mabedin çevresinde
Saatler durdu bak; dönen benim, hasar görmüş o taşların yerine
Sözlerim sükûta meylederken, kelimeler sığmaz desenlerine
Durdurun akrebi, durdurun fırtınada savrulan kumları kum saatinde
Siyah atlar koşsun Beyazıt meydanından Sultan Ahmet'e
Parmakların varisi olsun Fuzuli'nin, Leyla şehzade
Bozkır yorgunluğu demlesin kadehlerde kahve yerine
Geç oldu, yaz bitti, çiçekler bağdaş kursun artık dizlerinin dibine
2015

DENEME:

ESKİ FOTOĞRAFLAR ESKİ ZAMANLAR

Mehmet BAŞ

Mehmet BAŞ

Geçmiş günlerin dudakta saklı kalan şarkılarıdır eski fotoğraflar. O fotoğraflar ki şimdi aramızda olmayan sevdiklerimizin yüzlerini saklarlar. Bir düş ülkesinin içinde artık geri dönülmeyecek olan zamanların kabuk bağlamış yaralarıdır onlar. Çılgınca koşan atların dizginlerine yapışan ecel mevsimsiz bir ülkenin kalbinde hasret rüzgârlarını savurur durmadan. Alıp gider bütün düşleri, hayalleri, ümitleri sevdaları, saatini bile kurmadan.

Dertlerin kıblesinde yalnızlığın kadehini hüznün şerefine kaldıran bir akşamüstü ne yangınlar büyür adı konmamış. Ve adı konmamış ne hüzünler birikir gözyaşı kadehine. Bir düştür artık insan. Yaşanmış ve bir daha yaşanmayacak olan günleri artık bir fotoğraf karesine sığdırır geçen zaman.

Ne zaman siyah beyaz bir fotoğraf görsem, o fotoğrafın içine dalar giderim. Hüzün bir sarmaşık gibi dolanır kalbimin duvarlarına. Ne zaman eski bir fotoğraf görsem bekli belirsiz birkaç damla gözyaşı sessizce süzülür yanaklarımdan.

Eski fotoğrafları çoğu zaman mezar taşlarına benzetirim. Artık ziyaretçisi kalmamış, kırılmış mezar taşlarına. Büyük şehirlerin bitpazarlarında açılan tezgâhlarda karşılaşırım bazen. Artık ölmüş ve geriye kimsesi kalmamış evlerin neşeli zamanlarından bir kare düşer betondan yolların kalpsiz gölgesine. Bu kirli sergide satılan siyah beyaz fotoğraflarda gülen yüzler nerdedir şimdi.

Sahaftan eski bir kitap alırsın ve içinden eski bir fotoğraf çıkar. Hiç tanımadığın bir insanın kucağında küçük çocuğu ile siyah beyaz bir gülümseyişi taşar fotoğraftan. Fotoğrafın üstünde 1948 yılının yaz ayına düşülen bir not vardır ve sahibinden daha çok yaşayan fotoğrafa bakar durursun.

Artık zaman bir dönülmez yolda hızla ilerlemektedir. Kimsenin kimseyi bilmediği bir düşün içinde kanatları yanmış kuşlar misali yere düşer anılar. Sahilsiz bir kasabanın izbe bir köşesinde plakta bir hicaz şarkı çalar. Dağlar yazdan kalmış karın serinliğinde güneşi kalbine gömer. Bir çocuk çember çevirerek geçer mahallenin içinden. Bir eskicinin tablasında sararmış bir albüm vardır. Albümün içinde senin gençlik

günlerinden kalmış bir fotoğraf. Artık evin yıkılmıştır ve çok katlı bina yapılması için müteahhide verilmiştir. Birdenbire bu hikâyenin içinden çıkarsın ve durmadan çekilen fotoğraflarına bakarsın kırılan aynalarda.

Evet, gök kubbenin altında bir misafiriz hepimiz. Bugün varız yarın yoğuz. Bizden geriye kalırsa eğer sararmış birkaç fotoğraftan başka bir şey kalmayacak. Fakat bunu kalbimize anlatmak bu gerçeğe inanmak ne kadar zor geliyor insana. İnsansa zamanın çöllerinde seraplar görmekten başka bir şey yapmıyor.

Kim ne derse desin üzerimize öyle bir unutuluş geliyor ki kimse bunun önüne geçemeyecektir. Bizi hatırlasın diye geride bıraktıklarımız bile bu unutuluştan nasiplerini alacaklardır. Ebediliği yine başka fanilerin civarında aramak çölde su aramak gibidir. Ve insan eski bir fotoğraf karesinde gülümseyen bir çocuktur artık

PASTEL RESİMLER

Emre AKDOĞAN

Kader çizik çizik kesinti halinde
tabip nabız tutamıyor
arada yılların boşluğu
rakı şişesi ile dolmuyor günler
dünya artık yetmiyor
aya bilet çok mu pahalı
bavulumda bir fotoğraf
yüküm ağır
soğuk bir kar tanesi gibi
avuçlarımda tutamıyorum
kayıp gidiyor aminler
anam hep öperdi alnımdan
avuçlarımda duası ile koşardım
yokuş aşağı
bayır aşağı
ne nerde bitti diye
düşünüyorum
çocukluğum
gençliğim
ilk sevdam
hangi bankta ağladım bunlara
hep yanlış durakta inmekten korkardım
nedendi?
Kaybolmakta korkunç olan
kara kediler mi kovalıyor beni?
Pencerelerde ışıklı aile tabloları
kim basıyor düğmeye
yanıp yanıp sönüyor mutluluk

FERMAN

Ufuk UĞURLU

A. Romanın Özeti

1989 yılında Aşkabat'ta yayımlanan Ferman romanında Türkmenistan'da Rus hâkimiyetinin başlamasına neden olan Göktepe Savaşları ve bu savaşın Türkmenler üzerindeki etkileri ile 1917 Bolşevik ihtilali ve sonrasındaki olaylar anlatılmaktadır.

Bir sonbahar günü Ahal'ın çok sağlam ve eski kalelerinden olan Göktepe'de büyük bir kalabalık kendi aralarında tartışırlar. Kalenin bir köşesinde oturan Atalık Kethüda, Gadam Ağa'ya Hanın vergi elçilerini öldürdükleri için af dilemeye gitmeyi teklif eder. Gadam Ağa, Hanın zulmünden ve baskısından bahsedip teklifi reddeder. Kalabalığın yanına telaşla gelen Nurberdi, Hive Hanının Konrat ve Ürgenç beylerini ordusuna kattığını, obalarını yağmaladığını, insanların tepelere kaçtığını söyler ve kaledekilere tedbir almaları gerektiğini tavsiye eder. Kalenin önde gelenlerinden Övezmurat Batır, güvendiği arkadaşlarını da yanına alarak, Hanın ordusuna karşı pusuya yatarlar. Aradan birkaç gün geçtikten sonra kalede Dıkma Serdar, yakın dostluğundan ötürü yerini bilir diye Gara Batır'a Övezmurat Batır'ı sorar. Gara Batır, Dıkma Serdar'a güvenmediği için dostunun nerede olduğu ve ne yaptığı konusunda bir şey söylemez. Övezmurat Batır, ordusunu herkesten habersiz bir yöne doğru götürür. Dıkma Serdar'ın dostu olan ve kendini Övezmurat Batır'a yakın göstermeye çalışan Hal Molla, onun yerini Hana bildirmek için araştırma yapar. Övezmurat Batır, Hal Molla'ya hiçbir bilgi vermez ve yollarına devam eder. Övezmurat Batır, askerlerin bir kısmını dostu Nepes'in komutasına verip, bulundukları tepeye mevzilendirir. Ordunun beklediği yere doğru esirlerle haydutlar yaklaşmaktadır. Övezmurat Batır, haydutlara aman vermeden onları kıstırıp, mağlup eder. Esirleri kurtarır. Ordu kendilerine güvenli bir yer seçip, dinlenmek için buraya çadırlar kurarken, Övezmurat Batır, çadırına yerleşir ve daha önceki baskınlardan birinde kendini Hana ihbar edenin Kanı Batır olduğunu düşünür. Bu fikrini dostu Rus Stefan ile paylaşır. Stefan, Övezmurat Batır'ın bu fikrine karşı çıkar. Kanı Batır'ı savunur ve asıl ihbarcının Hal Molla olduğunu öne sürer. Stefan, Kanı Batır'ın ağzını aramaya karar verir. Aralarında geçen konuşmada Kanı Batır, 16 yaşındayken esir edilip Gazvin'e, oradan da Meşhet'e götürülüşünü ve 7 kardeşinin de ona sahip çıkmayışını anlatır. Kanı Batır, kendini Övezmurat Batır'ın kurtardığını söyler ve ömür boyu ona minnettarlığından bahseder. Stefan, Kanı Batır'ın anlattıklarından sonra onun

güvenilir bir adam olduğu konusundaki fikirleri iyice pekişir. Hal Molla, atına binip konaklanılan yerden gizlice kaleye gelir. Burada Seyitmurat Bey, Dıkma Serdar ve Batır Hacı ile gizlice buluşur. Hal Molla, Övezmurat Batır'ın faaliyetleri hakkında bilgi verir ve mevzilendiği yeri söyler. Bunu üzerine Batır Hacı yola çıkar. Dıkma Serdar, Batır Hacı'nın Övezmurat Batır'ın eline düşmemesi için yoldaki tehlikelerden haberdar edilmesi amacıyla Hal Molla'yı peşinden gönderir. Yolda Övezmurat Batır ve arkadaşları kaçmaya çalışsa da Batır Hacı'yı ele geçirirler. Övezmurat Batır, Batır Hacı'yı konuşturmaya çalışır ama o, yalan söyler. Ne kadar sıkıştırsalar da üzerinde Dıkma Serdar'dan Rus padişahına taşıdığı mektuptan bahsetmez. Rus General Skobelev'in yavaş yavaş kendilerine yaklaştığını Övezmurat Batır, askerlerine bildirir. Akşam vakti Övezmurat Batır'ın çadırına yıllar önce Mari'de kervancılık yapan ve Nurberdi Hanın eline düşen, kervanı yağmalanan ve yıllardır görüşmediği dostlarından biri olan Aman Batır gelir. Övezmurat Batır, Aman Batır'a Dıkma Serdar'ın bir obayı son zamanlarda yağmaladığından bahseder. Övezmurat Batır, yıllar önce yaptığı iyiliğin karşılığı olarak Aman Batır'dan Stefan'ı gitmesi gereken yere emniyetle götürmesini rica eder. Aman Batır bu isteği kabul eder ve Stefan ile Etrek tarafına yola koyulur. Nurberdi Hanın en küçük ve mert oğlu Berdimurat Han, Övezmurat Batır'ı ziyarete gelir. Övezmurat Batır, Dıkma Serdar ve yandaşlarından şikâyet ederek savaştan çekilmek istediğini kinayeli bir biçimde anlatır. Berdimurat Han, Övezmurat Batır'ı savaşmaya ikna eder. Han ve Övezmurat Batır güçlerini birleştirip, kalenin kuzey burcuna yerleşmeye karar verirler. Top sesleri kaleye doğru yaklaşır ve Skobelev, kaleye iyice yanaşır. Ruslar önce Gara Batır'ı sonra da Berdimurat Han'ı öldürür. Dostlarının öldüğünü duyan Övezmurat Batır çok üzülür ve Skobelev'in gücünü zayıflatmak için silah kervanlarından en güçlülerinden birini, gece bir baskınla durdurur, cephaneleri ele geçirir. Övezmurat Batır silah kervanı yağmalarken, savaşın sürdüğü kalelerden biri Yankale Rusların eline düşer. Ruslar, Türkmenistan'a iyice yerleştikten sonra Aşgabat'ta yeni bir şehir inşa etmeye başlarlar. Rusya'da da Çar II. Aleksandr öldürülür ve yeni çar göreve geçer. Çarın ölümünden bir yıl sonra Övezmurat Batır, Seyitmurat Bey ve Dıkma Serdar'ı öldürmeyi dener ama başaramaz. Övezmurat Batır iyi bir hazırlık yaptıktan sonra generali görmeye gidiyorum diyerek altı ay ortalardan kaybolur. Dıkma Serdar, adamları ile Övezmurat Batır'ı aramaya çıkar ama bir sonuç elde edemez. Bir yıl sonra Ruslar Övezmurat Batır'ı yakalar ve Sibirya'ya sürgün eder. Hal Mollanın tuzağı ile yakalanan Övezmurat Batır, Sibirya'da yol işçisi olarak çalışır. Övezmurat Batır, bir hafta çalıştıktan sonra Stefan ile karşılaşır. Sürgünde o, Övezmurat Batır'a Lenin ve fikirlerinden bahseder. İki yıl geçtikten sonra Stefan, görevinin bitmesi yüzünden Sibirya'dan ayrılır. Övezmurat Batır ve yiğitleri altı yıl daha Sibirya'da çalışacaklardır ama Stefan'ın yardımıyla beş yılın sonunda işlerini

tamamlarlar ve Aşgabat'a dönerler. Yurduna gelen Övezmurat Batır'ın ilk duyduğu haber Dıkma Serdar'ın eceliyle ölmesi olur. Övezmurat Batır, Dıkma'yı kendisinin öldüremediği için çok üzülür. Övezmurat Batır, yaşlanmıştır ve gözünden sakındığı tek oğlu da avlanmaya gittiğinde şüpheli bir şekilde ölmüştür. Kızı ise babasından izinsiz kaçarak evlenir. Batır'ın kızı Gülsultan hamileyken, kocası ölür. Bir oğlu olan Gülsultan'ın zor durumundan faydalanan Seyitmurat Bey ve hanımı, onu Övezmurat Batır'ın hayatta en çok nefret ettiği ve iğrendiği bir adamla kandırarak evlendirirler. Gülsultan'ın oğlu Ferman üvey babasından çok eziyet görür. Övezmurat Batır kızına darıldığı için torunu Ferman'a haksızlık ettiğini anlar. Onun günahsız olduğunu düşünür. Ferman'ı hem yetim hem de torunu olması sebebiyle ölen oğlunun yerine evlatlığa kabul eder. Övezmurat Batır, yetmiş yaşına basar. Onun Gırguş adında iyi bir atı vardır ve bu ata Hal Molla göz diker, ayrıca Padişah'ın yöredeki bütün atları toplatacağı haberi yayılmıştır. Övezmurat Batır, atı Gırguş'u kurtarmaya karar verir, gece yarısı Fermanı ata bindirir ve ona gideceği yerleri tarif ettikten sonra onu uğurlar. Ferman, atı bir süre saklar, sonra alıp dedesine getirir. Stefan'ın oğlu Petr, Aşgabat'ta demiryolunda çalışmaya başlar ve sık sık Övezmurat Batır'a gider gelir. Petr, Aşgabat'ta Bolşevik Derneği kurar ve derneğin yöneticisi olur. Birinci Dünya savaşı başlar. Ardından Çarlık Rusyası yıkılır. Savaş Türkmenistan'da da başlar. Sovyet Hükümeti'nin Türkmenistan'a yerleşmesinde Ferman aktif rol oynar. Sosyalizm kurulduktan sonra Ferman, Moskova'da üniversiteye gider. Eğitimini tamamladıktan sonra, demiryolu işçisi olarak dedesi ve hanımının yanına döner. Roman Övezmurat Batır'ın bu mutluluğu Lenin'e borçluyuz sözleriyle biter.

B. Romanın Çözümlemesi

Ferman romanı, Türkmen tarihinde çok önemli bir yere sahip Göktepe Savaşı'nı ve bu savaşın etkilerini konu alır. Savaşa ismini veren Göktepe, bir kalenin adıdır. Yazar, bu kalede gerçekleşen olayları, savaşları anlatırken büyük bir ölçüde tarihi gerçeklere uymuştur. Gerçek olaylarla romandaki arasında birtakım farklılıklar vardır. Govşudov, rejimin baskısı yüzünden savaşta geçen hâdiselerde değişikliğe gitmiştir. Savaş içerisinde Rusların yenilgisi ve eleştirisi olması nedeniyle, vakada değişiklikler yapılmıştır. Böylece kurmaca ve gerçeğin bir arada olduğu bir tarihi vaka anlatılmıştır.

Tarihte Göktepe savaşı, iki kez olmuştur. Birincisini Türkmenler, ikincisini Ruslar kazanmıştır. Rusların zaferinden sonra Türkmenistan bağımsızlığını kaybetmiştir. Govşudov romanına I. Göktepe savaşı vakalarını almamıştır. Roman, II. Göktepe savaşı vakalarıyla başlar, 1917 Bolşevik ihtilaliyle son bulur.

Romandaki çoğu kahraman, tarihi kişilerden esinlenerek oluşturulmuştur.

Övezmurat Batır, Dıkma Serdar, General Skobelev, Nurberdi Han, Mahtumkulu Han tarihi kişiliklerdir. Yazar, Övezmurat Batır Dıkma Serdar adlı tarihi kişiden iki karakter ortaya çıkarmıştır. Bu iki karakter tamamıyla birbirine zıttır. Yazar, Övezmurat karakteri ile geleneksel mert, namuslu, cengâver Türkmen tipini anlatmıştır. Dıkma Serdar karakteri ile de alçaklığı, ihaneti, vatanını küçük hesaplar için satan hainleri anlatmıştır. Romanda ağırlıklı olarak Övezmurat Batır ve Övezmurat Batır'ın çevresinde gelişen olaylar anlatılmaktadır. Övezmurat Batır, tarihi gerçeklik olarak önce Ruslara inanmış, sonra hatasını anlamış biridir. Batır'ın bu iki devresini bir kişide sunmak istemeyen yazar, onu iki karakter olarak esere yerleştirmiştir. Övezmurat Batır, tarihi kişilikten beslenerek meydana getirilmesine rağmen, romanda onunla ilgili birçok hayali vakadan söz edilir. Onun Sibirya'ya sürgünü ve rejimin ülkede kurulmasındaki desteği bunlardandır. Gerçekte Övezmurat Batır, rejime destek vermemiş, sürgüne de gönderilmemiştir. Övezmurat Batır'ın en hayali tarafı Stefan Ağa adlı Rus ile dostluğudur. Övezmurat'a en çok yardım eden ve onun güvenini kazanan Stefan Ağadır. Yazar bu dostluktan yola çıkarak hem Rus-Türkmen dostluğu için bir örnek model oluşturmuş hem de rejime hoş görünmeyi amaçlamıştır. Romandaki Türkmen-Rus dostluğu eserin kuruldan geçmesini kolaylaştırmıştır.

Romanın kahramanı Övezmurat Batır, çok cesur, Göktepe savaşında büyük zaferlere imza atan, korkusuz, mert, Türkmen geleneklerini yaşayan bir serdardır. O, Türkmen direnişinin sembolüdür. Övezmurat Batır'ın düşmanla mücadelesi çok zorlu geçer ve düşmanlarına karşı kesin bir başarı elde edemez. Düşmanları ona yaşamı boyunca çok eziyet çektirmişlerdir. Batır'ın düşmanlarına karşı başarısız olmasının nedeni iki farklı düşmanla mücadele etmesinden kaynaklanır. Bunlardan biri Dıkma Serdar, Hal Molla, Seyitmurat Bey gibi satılmışlar, vatanını şöhret ve para için satan şerefsizler, çıkar için namusunu, şerefini, haysiyetini satan ikiyüzlü insanlar; diğeri ise Çarlık Rusyasıdır. Övezmurat'ın mücadelesindeki başarısızlığının en büyük nedeni içerdeki düşmanlardır. Göktepe kalesi gibi güçlü bir kale hele bir de Övezmurat Batır gibi yiğitler tarafından korunuyorsa kalenin dıştan fethedilmesi çok zordur. Kaleyi dıştan yıkamayacağını anlayan Ruslar kaleyi içten fethetmişlerdir. Dıkma Serdar gibi namussuzlar sayesinde kale düşmüş, Türkmenler kendi tarlasındaki yılanlar tarafından zehirlenmişlerdir. Govşudov, Türkmen halkı arasındaki vatan hainlerini, ispiyoncuları, çıkarcı insanları iyi tahlil etmiş ve romanda başarılı bir şekilde işlemiştir. Övezmurat Batır, yakalandıktan sonra kadı tarafından sorgulanırken vatan hainlerine duyduğu öfkeyi şu şekilde dile getirir: "- Sizi iyi tanıyorum, sizi yani vatan hainlerinin parasına, namusunu satan sarıklıları iyi tanıyorum. Başka hiçbir şeyi tanımıyorum, tanımak da istemiyorum. Sonra bir kenarda duran Seyitmurat Bey'le Dıkma Serdar'ı göstererek : -

Onlar kendi namuslarını, daha da önemlisi kendi halklarını para için satan hainlerdir. Siz de satılanlara satılan namussuzlarsınız."

Övezmurat Batır'ın en önemli eksikliklerinden biri bütün sorunları öldürerek, sorun çıkaranları yok ederek ortadan kaldırabileceğini düşünmesidir. Serdarlık yönü ve sezgileri muhteşem olmasına rağmen siyasi ve politik yanı zayıftır. Düzeni, sistemi, konjonktürü değiştirmek için düşündüğü tek şey öldürmektir. Hırsızla uğraşırken, hırsızlık sorgusunu yapmaz. Kavramlarla değil kişilerle uğraşır. O, düzenin değişmesini ister, bu bozuk düzenden yana değildir. Fakat bu bozuk düzeni değiştirmek için teklifler getiremez. Onun bu eksik yanını Rus dostu Stefan doldurur. Stefan Ağa, Övezmurat Batır'a Rusya hakkında çeşitli bilgiler verir ve Batır'ın ufkunun genişlemesine yardımcı olur.

Ferman romanında din konusu, dini istismar eden insanlar, dini kendine maske yapıp her türlü rezilliği yapan softalar, halkı dinden soğutan sahte mollalar konusu çok iyi bir şekilde işlenmiştir. Romanda iki şekilde temsil edenler vardır. Birinci gruptaki insanlar, samimi, din kurallarına gönülden bağlı, dinden hiçbir türlü çıkar beklemeyen insanlardır. Örneğin; Mamagül bunlardan biridir. O, düzenli olarak namazını kılar, dine gönülden bağlıdır. İkinci gruptakiler ise dinden nemalanan, dini, çıkarları doğrultusunda kullanan sözde insanlardan oluşur. Onların çeşitli dini unvanları vardır. Bu unvanlara göre hem din hem de toplum üzerinde söz sahibidirler. Ahun, işan ve molla adı verilen bu dini unvanlı insanlar, halkın dini duygularını kullanarak onları sömürürler. Romanda dini kullanan döneklerin başta gelen temsilcisi Hal Molla'dır. Hal Molla dini kullanarak ispiyonculuk, hırsızlık, yağmacılık, vatan hainliği vb. her türlü pis ve rezil işi yapmıştır. Övezmurat Batır'ın yakalanarak Sibirya'ya sürgüne gönderilmesine o sebep olmuştur. Övezmurat Batır, dini çıkarları için alet eden bu mollalardan nefret eder, bunların hepsine karşı bir düşmanlık besler. Sahte mollalardan biri de Muhammedmurat Ahun'dur. O, dini çıkarları için kullanmaktan hiçbir zaman çekinmez. Muhammedmurat Ahun'un medresede yetiştirdiği talebeler de onun gibidir. Onlar sokaklarda gezip, kızlara sataşırlar. Üstelik içki içip, nara atıp insanları rahatsız ederler. Bu, dinin ne kadar yozlaştığının bir göstergesidir.

Romanda işlenen temalardan biri de vergi meselesidir. Halk alınan ağır vergilerden şikâyetçidir. Türkmenistan'da 1800'lü yıllarda hanlıklar hâkimdir. Tek devlet diye bir güç söz konusu değildir. Hanlar ise kendilerine bir şehri ya da bölgeyi merkez kabul edip, oradan halkı yönetirler. Çoğunlukla hanlar diğer hanlarla kavga içerisindedir. Bu hanlar, halktan ağır vergiler alırlar ve halkı ezerler. Özellikle Hive Hanı ile Göktepe

kalesi halkının başı beladadır. Hive Hanı, Atalık adı verilen vergi memurlarını kullanarak halkı sömürür. Halkın hayvansal ya da tarımsal ürünlerini elinden alır. Hanların aldığı ağır vergiler altında ezilen Göktepe kalesi halkı durumdan rahatsızdır. Gadam Aksakal, kale halkı adına çektikleri sıkıntıları hanın görevlisine bildirir ve kaledeki Atalık'a yaptıklarından ötürü sinirlenerek şu sözleri söyler: " –Ay Atalık, söylediklerinde haksız değilsin. Çünkü Han Ağa sana Atalık unvanını verdi. Sen ondan atalık hakkı olarak deve alıyorsun. Elbette bunun gereklerini yerine getirmelisin. Ama hak olarak deve alan sen, Han Ağanın ve beylerinin köteğini yiyen biz oluyoruz. Bunu da sakın unutma." Gadam Aksakal, açıkça hanların zulmüne uğradıklarını anlatır. Fakat kale halkı vergi meselesinde hana isyan etmez. Sadece bu durumdan yakınırlar.

Yine Ferman romanında kölelik, yağma, esir düşme ve para karşılığı esirleri serbest bırakma gibi konular işlenmiştir. Gerek İranlı gerekse Türkmen esirler çoğunlukla belli bir bedel karşılığı yakınlarına satılır. Ferman romanında esir düştükten sonra bedeli ödenip, özgür olan kahramanlar vardır. Örneğin; Kanı Batır bu kahramanlardan biridir.

Romanda Türkmenlerde toprak ve suyun ne kadar önemli olduğunu görmekteyiz. Toprak ve su, 5 yılda bir yapılan sanaşık adı verilen yöntemle insanlara dağıtılır. Sanaşık bir nevi toplumsal hiyerarşi ve sınıfların erkek egemenliğinin işaretidir. Sanaşık yapılacak obanın ileri gelenleri yani serdar, bey ve din adamları öncelikli haklara sahiptir. Onlar genellikle kalabalık ailelerden meydana gelir. Aile fertleri çok olan kişiler sanaşıktan büyük pay alırlar. Sanaşık'ın temel kuralı aile içindeki erkek sayısıdır. Bir ailede erkek ne kadar fazla olursa o aile o kadar büyük yer ve su hakkı elde eder. Bunun için obadaki öncelikli gruplar çok evlilik ile aile fertlerini dolayısıyla erkek sayısını artırarak toprak ve sudan fazla pay almaya çalışırlar. Bunu da başarırlar. Romandaki Arslan Bay, Seyitmurat Bey gibi kişiler bu duruma örnek olarak verilebilir.

Romanda vurgulanan bir başka tema da yargı sistemindeki çarpıklıklardır. Hanların belirlediği kadılar din adına hüküm verdiklerini iddia ederler. Fakat yargılamada taraf tutup, para verenleri ya da çıkarlarına yardımcı olanları tercih ederler. Dolayısıyla serdar ya da atalık adlı vergi memurlarının yaptığı zulmü kadılar iyice artırmış olur. Halk daima ezilmeye mahkûmdur. Adalet parası olana ya da makam ve mevki sahibi insanlara çalışır. Övezmurat Batır, bu kötü ve yanlı adalet sistemini tenkit eder. Kadıların kıyafete göre yani zengine göre karar verdiğini söyler. " Bizde divan nasıl işliyor, diğer şeyler nasıl işliyor. Filan kadı derler, onun yanına vardığında, kimin üstü başı temiz, bakımlıysa, hiç konuşturmadan onu haklı çıkartır. Biz Tekelerin kadı-divanı işte budur."

Yine romanda Türkmenlere ait birçok gelenek, âdet, yöresel oyun, deyim, atasözü ve çeşitli inanışları görmekteyiz. Yazar Türkmen kimliğini ve tarihini başarılı bir şekilde yansıtmıştır. Yazar yer yer destansı-masalsı bir anlatım tarzına başvurur. Örneğin yazar romanın bir yerinde şöyle der: "Şimdi biz asıl konumuza dönüp Övezmurat Batır ve yiğitlerinin izini takip edelim." Yine yazar romanda toptancı bir zaman anlatımı yaparak bu destansı-masalsı anlatımı pekiştirir.

Romana ismini veren Ferman, Övezmurat Batır'ın torunudur. Romanın adı Ferman olsa da başkahramanı Övezmurat Batır'dır. Övezmurat Batır'ın yetmiş yılı anlatılırken, Ferman'ın sadece on altı yılı anlatılmıştır. Ferman romana ilerleyen sayfalarda dâhil olur. Romanın sonlarında kendini gösterir. Onun temelde iki işlevi vardır. Birincisi dedesinin atını Hal Molla ve Ruslardan kaçırmak, ikincisi de yeni sisteme ve rejime destek vermek, devrimci olmaktır. Romanda başkahraman Övezmurat Batır olsa da eser, Ferman'ın hikâyesi ile sonlanır. Ferman, genç nesli ve devrimci ilk kuşağı temsil eder. Yazar, rejime iyi görünmek için Övezmurat Batır'ı değil de devrimci Ferman'ı ön plana çıkararak romanını bitirmiştir.

Romanın sonlarına doğru Övezmurat Batır, Lenin'i tanıdıktan sonra üvey babası tarafından evinden kovulan torunu Ferman'a sahip çıkar. Dede torun, Bolşevik devrimini savunur. Hatta Ferman bizzat Türkmenistan'daki mücadelelere katılır. Sonunda Türkmenistan, Çarın askerlerinden temizlenir ve Sosyalist Rusya'nın eline geçer. Övezmurat Batır kendince bağımsızlığa ulaştığını düşünür. Bu özgürlüğü de torunu Ferman'a Lenin'e borçlu olduğunu belirterek roman son bulur.

Sonuç olarak; Ata Govşudov'un rejimin baskılarına rağmen, Türkmen kimliğini, tarihini ve kültürünü başarılı bir şekilde işlediği söylenebilir. Govşudov, Türkmenlere tarihlerini ve değerlerini unutturmamış, onları yeniden hatırlatmış ve bu değerlerin hafızalarda yaşaması için elinden geleni yapmıştır.

BİZİM KÖY

Ethem GÜNEN

Uyuyunca korkular silinirmiş
Taş evlerin asmalı çardaklarında
Uykularsa bir ağır olur
Bol sarmısaklı borana tatarından sonra.

İlk horoz ötüşünde uykuya dalar
Sabah ezanıyla inersiniz Bafa Pazarı'na.
Birden sessizliğe gömülerek küçük köy
Yorgun düşüp Asar Tepesi'ne yaslanınca
Birkaç köpek havlayışıdır dert ortağınız
Bu yaşlı gecenin sabahında.

Ilık meltemlere katıp sevdalarınızı
Bir kırlangıcın kanatlarına yüklersiniz.
Ayrılıkları taze asma yaprağına sarar
Üzerine yaşanmamış öyküler sıralarsınız.
Dok Gok sesiyle yeni hayallere dalar
Uzak ülkelerin bilinmezliklerinde dolanırken,
Azime Nine'nin orta şekerli dibek kahvesinde
Paylaşılmamış dertlerinizi bölüşürsünüz.

Yaren Tepesi'nde inleyen lodos hüzündür.
Reçine kokulu dağ havasıyla
Zeytin çiçeklerinin sarısına boyanır,
Hayallerinizi Çakmak Pınarı'nın suyuyla yoğurup
Saplantılarınızın heykellerini dökersiniz.
Bir akrebin kıvraklığındadır sevdanız
Ve çil horozun çırpınışlarındadır efeliğiniz.
Damıtılmış kekik suyuyla sağlık bulur
Salatalarınıza nar ekşisi dökersiniz

Bir başkadır bizim köy
Bir ömrü doyumuna yaşarsınız.
Bafa 2000
Ethem GÜNEN

AHRAZ AHMET AĞA NAMI DİĞER AHMET ALBAYRAK

Emin ATLI

Ahmet Ağa'yı çocukluğumdan beri tanırdım. Şimdiki 1 numaralı sağlık ocağının yerinde biblo gibi zarif bir hükumet konağı vardı. Bu bina 1940 lı yılların sonuna doğru acımasızca yıkıldı. İşte yıkılan konağın caddeye bakan tarafında bitişik dükkânlar vardı. Baştan birincisi Ahmet Ağa'nın, üç dükkân aşağısında ise babamın dükkânı vardı. Ahmet Ağa inhisar(tekel) mamulleri satardı. Onu iriyarı yakışıklı, babayiğit, temiz giyinen, kasketli, sert görünüşlü bir insan olarak tanıdım. Konuşurken sadece "he-hı" gibi sesler çıkarmasına ve kulaklarının duymamasına, el kol hareketleri ile meramını anlatmaya çalışmasına bir türlü akıl erdiremezdim. Kendisinden Ahraz Ahmet Ağa diye bahsedilirdi. Birkaç defa kibrit aldığımı hatırlıyorum. Gençlik yıllarımda onun Çanakkale muharebeleri sırasında siper enkazının altında kaldığını o yüzden dili tutulduğunu işitmiştim. Turfanda sebze yetiştirip, soğan, nane, maydanoz demetleri ortasına birer çiçek de ilave ederek uzun selesine yerleştirip sattığını da biliyorum. Eczane yıllarında zaman zaman masamdaki vazoya çiçek buketleri getirirdi bu zarif insan. Şimdi kendi kendime düşünüyorum da, ne kadar cahilmişim. Tarihimizin değiştiği devri yaşamış insanlarla içiçe olduğum halde oturup hayat hikâyelerini yazmayı akıl edememişim. En yakınım amcam Esat Atlı Galiçya'da Ruslar'a karşı çarpışmış, İmparator Vilhelm'den madalya almış, Filistin cephesinde İngilizler'e esir düşmüş Mısır'a sürülmüş, istiklâl madalyası sahibi daha nicelerini ilk ağızdan dinleyip yazamamanın acısını çok sonra hissetmeye başladım.

Birkaç gün önce eczaneye Mustafa Albayrak ilâç almak için gelmişti. İlâcı hazırlanırken, Mustafa'ya dayısı Ahraz Ahmet Ağa'nın gerçekten Çanakkale'de mi siper enkazı altında kaldığını sordum. Aldığım cevap beni çok heyecanlandırdı. Bu yazıyı da bir vicdani mesuliyetten kurtulmak için yazdım. Ahmet Ağa'nın gerçek hikâyesi şöyleymiş;

Ahmet Ağa Filistin cephesinde çarpışmış. Kanal harekâtından sonra ordu ricat etmektedir. Birlikler gündüz gizlenip gece çekilmektedir. Ahmet Ağa makineli tüfek çavuşudur, yanında iki arkadaşı vardır. Parlak bir sonbahar gündüzü bir yere sığınıp geceyi beklemekteler. Bu sırada üstlerinden bir uçak geçer, ellerinde topu topu üç adet mermi mevcuttur. Birkaç defa üstlerinden geçen uçağa ateş edip düşürmeyi tasarlarlar.

İlk mermiyi atarlar, ikinci üçüncü derken menzil yetmediği için hedefi tutturamazlar. Fakat uçak durumu fark eder ve bomba yağdırır. İki arkadaşı oracıkta şehid olur. Ahmet Ağa'nın başının arkasına şarapnel parçası isabet eder. Arkadaşları tarafından kurtarılır, ancak artık sağır ve dilsizdir. Memleketine gâzi olarak döner. Harp malûlü olduğu için kendine maaş bağlamak isterler. Ancak Ahmet Ağa'nın babası bunu kabul etmez ve evlâdım der "Asker parası bize hayır getirmez ". Nitekim maaşını almamıştır. Heyhat unutulmuş değerler. Aradan uzun yıllar geçer, tekrar maaş meselesi ortaya atılır. Fakat Ahmet Ağa'nın babası rüyasına girer ve bunu kabul etmemesini ister, konu kapanır.

Zaman akıp giderken işitme yeteneğini aniden kazanır. Bir bayram arifesinde sabah erken kalkar abdest alıp sabah namazını kılar, oturur Kur'an'ı gözleriyle takip eder. Derken birden sesli okumaya başlar. Korkusundan yanında yatmakta olan kardeşine söyleyemez, çok heyecanlıdır. Kardeşi sesden uyanır, derken sevinç göz yaşlarıyla birirlerine sarılırlar. Ertesi gün bayram namazına camiye gider, cemaat hayretler içerisinde onunla bayramlaşır. Kendisini Niğde'ye valiye götürürler. Hikâyesini ona da anlatırlar.

Ahmet Ağa'nın konuşmaya başladığı zamanları da bilirim. Doğumu 1894 ölüm tarihi 1979 olduğuna göre demek ki 85 yaşında vefat etmiş.

Kendisine Allah'dan rahmet diliyorum. Makamı cennet olsun.

TAVŞAN UYKUSU

Talat ÜLKER

Gece
Vakitsiz yağmurlarda
Yıkarken ay yüzünü
Hüzün bir sabun gibi
Köpürür yıldızlarda

Uyku
İşveli bir dilberdir
Raks eden can ufkunda
Ve düşler saki olur
Gevşer gönül ve beden
Kirpiklerim yorulur
Küçülür gözbebeğim

Çöker omuzlarıma
Beton yüklü karanlık
Ellerime sığınır
Soluk yüzlü yıldızlar

Ölüm düşer aklıma
Ölüm uykuya benzer
Korkarım
Bu yüzden her gece ben
Gözü açık uyurum.

(Sen Benim Öbür Yarımsın. Yakutiye/Erzurum)

NE SEVERİM KIRAATHANELERİ

Rasim DEMİRTAŞ

Ne severim kıraathaneleri
İrfan mektebidir oraları
Hükûmetler kurulur
Şampiyonlar çıkarılır
Sıcak çay saatleri

Ne severim kıraathaneleri
Kim demiş başıboş anlar diye
Hayâller kurulur şiirler oluşturulur
Yaşatmaz yalnızlığı

Ne severim kıraathaneleri
Ihlamur kokar hava
Tatlı tatlı öter kanarya
Duvarda manzara çeşitliliği

GAMZE

Gönül TOKAYEVA

Öyle güzel gülünmez
Sakarım ben
Gamzelerine düşerim

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİNDEN HABERLER: ÜNİVERSİTEMİZ AYHAN ŞAHENK TARIM BİLİMLERİ VE TEKNOLOJİLERİ FAKÜLTESİ ELMA HASADINA BAŞLADI

Üniversitemiz Ayhan Şahenk Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Uygulama ve Araştırma alanında kurulu 50 dekarlık elma bahçesinde farklı elma çeşitleri mevcut olup bunlardan Golden delicious elma çeşidinin hasadı başlamıştır. Elma hasadı Üniversitemiz Ayhan Şahenk Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesinin ulusal ve uluslararası tüm öğrencileri ve çalışanlarıyla birlikte yapılmaktadır.

Hasat hakkında bilgilendirme yapan Ayhan Şahenk Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Dekan Vekili Prof. Dr. Zafer Ulutaş, "2017 üretim yılı için fakültemizin uygulama ve araştırma alanından yaklaşık 70-80 ton elma almayı tahmin etmekteyiz. Hasat edilen elmalar sınıflara ayrılarak soğuk hava depolarına transfer edilmektedir. Farklı elma çeşitlerimizin yanı sıra armut, erik, kiraz, şeftali, nektarin gibi meyve türlerinin de üretimini yapmaktayız. Aynı zamanda Fakültemizde Bal üretimi de yapılmaktadır. Ürünlerimiz Üniversite personelinin ve Niğde Halkımızın tüketimine sunulmaktadır.

Akmedrese Giriş Kapısı

Akmedrese İçerden Bir Başka Görünüş

Akmedrese Giriş Kapısından Görünüş

Akmedrese Üst Kat

AK MEDRESE:

Karamanoğulları Beyliği hükümdarı "Alaaddin Ali Bey'in oğlu Ali Bey tarafından 1409 yılında yaptırılmıştır.

- Türk Medrese mimarisinde yapının simetrik plan şeması, plan düzenlemesi açısından seçkin yapıdadır.
- Medrese gerek mimari organlarda, gerekse bezemede ve bezeme dağılımında Selçuklu geleneğinin yerine, yeni bir anlayışın oluştuğuna örnektir.
- Yapı Karamanlı Beyliği'nin yeni ve başarılı bir denemesidir.
- Medresenin Kuzey ön cephesi ortada muhteşem taç kapısı yanlarda ikiz kaş kemerlerle dışarı açılan galerileri ile adeta bir sarayı andırmaktadır. Bu özelliği ile Türk Mimarisinde tek örnektir.
- Dar ve uzun olan zengin bezeme ile şekillendirilen mukarnas kavsaralı Mermer Taç Kapı, Türk sanatında özeldir.
- 1939–1950 yılları arasında II. Dünya savaşı tehlikesine karşı İstanbul Arkeoloji Müzesi'nin deposu olarak kullanılmıştır.
- Aynı zamanda ilimizin ilk müze binasıdır.

Derleyen: Mustafa ERYAMAN

9 771306 373006
72. SAYI 4 TL
AKPINAR : Yeni Çarşı İş Merkezi
B / Blok • NİĞDE